

En trygg mjuklandning

Egenvårdare som stöd när barnet börjar på daghem

Anni Veijalainen

EXAMENSARBETE	
Arcada	
Utbildningsprogram:	Det sociala området
Identifikationsnummer:	3705
Författare:	Anni Veijalainen
Arbetets namn:	En trygg mjuklandning – Egenvårdare som stöd när barnet börjar på daghem
Handledare (Arcada):	Arla Cederberg
Uppdragsgivare:	Helsingfors Utbildningsverket
<p>Sammandrag:</p> <p>Syftet med detta examensarbete var att redogöra för föräldrarnas erfarenheter om hur egenvårdarmodellen stöder barnets dagvårdsstart. För att uppnå syftet utarbetades två forskningsfrågor; 1. Hurdana är föräldrarnas erfarenheter om egenvårdarmodellen? och 2. Hur stöder egenvårdarmodellen enligt föräldrarna barnets mjuklandning och dagvårdsstart? Undersökningen gjordes i sju svenskspråkiga kommunala daghem i Helsingfors där föräldrar till barn från 0-3 år besvarade enkäten. Undersökningen gjordes med hjälp av kvantitativ metod. Som datainsamlingsmetod användes en strukturerad enkät. Materialet bearbetades sedan med hjälp av univariat analys. I teoretiska referensramen behandlas från ett socialpedagogiskt perspektiv egenvårdarmodellen, fostringsgemenskap och trygg anknytning. Resultatet från undersökningen visar att föräldrarna har i stort sätt varit nöjda med egenvårdarmodellen. I resultatet framgick dock att egenvårdarmodellen blivit lidande i vissa fall pga. egenvårdarens skiftesarbete, omstruktureringar i gruppen eller annan frånvaro. Enligt resultatet kunde föräldrarna upprätthålla öppen dialog angående barnet med egenvårdaren. De flesta föräldrar var nöjda med egenvårdarna, hembesöken och mjuklandningen. Resultatet visar att föräldrarna upplevde att egenvårdaren hade möjliggjort en trygg dagvårdsstart för barnet.</p>	
Nyckelord:	dagvård, socialpedagogik, fostringsgemenskap, egenvårdarmodell, trygg anknytning
Sidantal:	51
Språk:	Svenska
Datum för godkännande:	11.12.2012

OPINNÄYTE	
DEGREE THESIS	
Arcada	
Degree Programme:	Social services
Identification number:	3705
Author:	Anni Veijalainen
Title:	A secure introduction period - Caregiver as a support when the child begins daycare
Supervisor (Arcada):	Arla Cederberg
Commissioned by:	Helsingin opetusvirasto
<p>Abstract:</p> <p>The aim of this study was to survey the parents experiences of how the caregiver supports the child at the start of it's daycare. The core questions I used are; 1. What are the parents experiences of the caregiver system? and 2. How does the caregiver system support the child at the start of the daycare according to the parents? The survey was conducted in seven swedish speaking public kindergartens in Helsinki. Parents of children aged 0-3 answered the survey. The survey was done using a quantitative method and a questionnaire was used as data collection method. The material was processed using univariate analysis. In the theoretical part of the thesis I focus on the socialpedagogical perspective, the caregiver system, educational partnership and attachment. Results of the survey shows that the parents are content with the caregiver system. However the caregiver system receives some negative feedback because of the caregivers shift work or other absence of the caregiver. The results of the survey show that the parents can keep an open conversation with the caregiver. The results show that the parents experienced that the caregiver system supported the start of the child's daycare.</p>	
Keywords:	Daycare, social pedagogy, educational partnership, attachment
Number of pages:	51
Language:	Swedish
Date of acceptance:	11.12.2012

Arcada	
Koulutusohjelma:	Sosiaaliala
Tunnistenumero:	3705
Tekijä:	Anni Veijalainen
Työn nimi:	Turvallinen tutustumiskausi - Omahoitaja tukena kun lapsi aloittaa päivähoidossa
Työn ohjaaja (Arcada):	Arla Cederberg
Toimeksiantaja:	Helsingin opetusvirasto
<p>Tiivistelmä:</p> <p>Tämän opinnäytetyön tarkoituksena oli selvittää vanhempien kokemuksia siitä kuinka omahoitaja menetelmä tukee lasta päivähoidon alkaessa. Tämän työn keskeiset tutkimuskysymykset ovat; 1. Mitkä ovat vanhempien kokemukset omahoitaja menetelmästä? ja 2. Miten omahoitaja menetelmä tukee vanhempien mielestä lapsen tutustumiskautta ja päivähoidon aloittamista? Tutkimus tehtiin seitsemässä ruotsinkielisessä kunnallisessa päiväkodissa missä 0-3 vuotiaiden lasten vanhemmat vastasivat kyselyyn. Tutkimuksessa käytettiin kvantitatiivista tutkimusmenetelmää ja aineisto kerättiin kyselylomakkeilla, jonka jälkeen aineisto analysoitiin tilastollisella analyysimenetelmällä. Työn teoreettisessa osassa käsitellään sosiaalipedagogisesta näkökulmasta omahoitaja menetelmää, kasvatuskumppanuutta sekä kiintymyssuhdetta. Tulosten mukaan vanhemmat ovat olleet tyytyväisiä omahoitaja menetelmään. Tuloksista kävi myös ilmi, että joissakin tilanteissa vanhemmat kokivat omahoitaja menetelmän puutteellisena omahoitajan vuorotyön tai muiden poissaolojen takia. Tulosten mukaan suurin osa vanhemmista on silti ollut sitä mieltä, että omahoitaja on pystynyt tukemaan lasta päivähoidon alkaessa.</p>	
Avainsanat:	päivähoito, sosiaalipedagogiikka, kasvatuskumppanuus, kiintymyssuhde
Sivumäärä:	51
Kieli:	Ruotsi
Hyväksymispäivämäärä:	11.12.2012

INNEHÅLL

1	INLEDNING.....	8
1.1	Bakgrund.....	8
1.2	Problemformulering och avgränsning.....	9
1.3	Syfte och frågeställning.....	9
1.4	Arbetslivsrelevans.....	9
1.5	Centrala begrepp.....	10
2	TIDIGARE FORSKNING.....	10
2.1	Sammanfattning av tidigare forskning.....	13
3	TEORETISK REFERENSRAM.....	13
3.1	Socialpedagogiskt perspektiv.....	13
3.1.1	Familjeorienterat arbete.....	15
3.2	Fostringsgemenskap.....	16
3.3	Egenvårdarmodellen.....	18
3.4	Trygg anknytning.....	21
3.4.1	Olika anknytningsmönster.....	22
4	METOD.....	24
4.1	Val av metod.....	24
4.2	Insamlade av material.....	25
4.3	Urval av informanter.....	26
4.4	Analys av material.....	26
4.5	Validitet och reliabilitet.....	27
4.6	Etiska överväganden.....	27
5	RESULTATREDOVISNING.....	28
5.1	Information om dagvårdsstarten och egenvårdarmodellen.....	29
5.2	Hembesök.....	30
5.3	Mjuklandning inför dagvårdsstarten.....	32
5.4	Daglig verksamhet.....	33
5.5	Kommentarer av respondenterna.....	35
5.6	Sammanfattning av resultat.....	37

6	ANALYS	38
6.1	Information om dagvårdsstarten och egenvårdarmodellen.....	38
6.2	Hembesök	39
6.3	Mjuklandning inför dagvårdsstart	40
6.4	Daglig verksamhet	41
7	AVSLUTANDE DISKUSSION	42
	KÄLLOR	44
	BILAGA 1 ANHÅLLAN OM FORSKNINGSLOV	47
	BILAGA 2 FÖLJEBREV	49
	BILAGA 3 ENKÄT OM EGENVÅRDARMODELLEN	50

Figurer

Figur 1. Känner till syftet med egenvårdarmodellen	30
Figur 2. Viktigt att barnet fått bekanta sig med egenvårdaren i hemmiljön.....	31
Figur 3. Mjuklandningsperioden skapade en trygg grund för dagvårdsstarten.....	32
Figur 4. Egenvårdarmodellen har möjliggjort en trygg dagvårdsstart.....	35

1 INLEDNING

Mitt examensarbete kommer att handla om egenvårdarmodellen inom svenskspråkig dagvård. Bland annat hur dagvårdsstarten förbereds, och hur föräldrarna upplever att egenvårdarmodellen stöder barnets anpassning till daghemsmiljön i samband med dagvårdsstarten.

1.1 Bakgrund

Barn påverkas av andra människor, den fysiska omgivningen och naturen. Allra starkast påverkas barnet i småbarnsåldern, speciellt under de tre första levnadsåren. Egenvårdarmodellen har därför utvecklats för att skapa trygghet hos barnet under den första tiden på daghemmet, och för att barnet lättare kan anpassa sig till den nya miljön. (Kanninen et al. 2009:118-121) I Finland har varje barn under skolåldern rätt till dagvårdsp plats som ordnas av kommunen. Syftet med dagvården är att stöda föräldrarna i fostran av barnet och tillsammans främja en balanserad utveckling av barnets personlighet. (Social- och hälsovårdsministeriet 1999)

Idén om egenvårdarmodellen kommer ursprungligen från USA och har funnits i flera år. Till Finland har arbetssättet hämtats i mitten av 1990-talet av psykologen Tarja Lund. År 1996 inleddes egenvårdarmodellen i daghemmet Soukankuja i Esbo genom projektet ”Auta lasta kasvamaan”. Inom svensk dagvård i Helsingfors startades först Tibirprojektet (Tidig identifikation av barn i riskzonen) år 2003-2005, som sedan slogs ihop med projektet ”En trygg dagvårdsstart” år 2004-2006. Målet med projekten var att utveckla en trygg dagvårdsstart för barn under tre år och stöda deras familjer. Försöksdaghem blev Tärnan på Drumsö i Helsingfors som fick prova på den nya egenvårdarmodellen. Projektet var mycket lyckat och utvidgades ytterligare år 2006. Sedan dess har flera svenskspråkiga daghem i Helsingfors tagit i bruk egenvårdarmodellen. (Kanninen et al. 2009:118-121)

1.2 Problemformulering och avgränsning

Jag väljer att lyfta fram hur egenvårdarmodellen stöder barnets mjuklandning och dagvårdsstart inom den svenskspråkiga dagvården. Mitt fokus ligger i hur föräldrarna upplever egenvårdarmodellen och nyttan av den. Kontexten är daghem och jag avgränsar arbetet till barn i 0-3 års åldern. Min avgränsning grundar sig även på det, att barn vanligtvis börjar på daghem före tre års ålder. Under samma ålder spelar också den trygga anknytningen en specifik roll. Eftersom egenvårdarmodellen är ett relativt nytt koncept i Finland, speciellt inom den svenskspråkiga dagvården, är det viktigt att forska i föräldrarnas erfarenheter om den. Med hjälp av föräldrarnas erfarenheter får man fram fördelarna och bristerna med egenvårdarmodellen. Utredningen ger en överblick om hur egenvårdarmodellen stöder barnets dagvårdsstart, och vad man i framtiden kan vidare utveckla.

1.3 Syfte och frågeställning

Mitt syfte med arbetet är att redogöra för föräldrarnas erfarenheter om hur egenvårdarmodellen stöder barnets dagvårdsstart.

1. Hurudana är föräldrarnas erfarenheter om egenvårdarmodellen?
2. Hur stöder egenvårdarmodellen enligt föräldrarna barnets mjuklandning och dagvårdsstart?

1.4 Arbetslivsrelevans

Eftersom egenvårdarmodellen är rätt så ny inom svenskspråkig dagvård och utvecklas hela tiden, är det viktigt att även forska i hur föräldrarna upplever att modellen fungerar. Mitt arbete kommer att ge uppdaterat resultat av föräldrars åsikter och eventuella utvecklingsbehov av egenvårdarmodellen. För de professionella inom dagvården är resultatet av forskningen aktuellt och värdefullt, för att kunna tillämpa modellen och utveckla den ännu mera. Egenvårdarmodellen tas allt mer i bruk inom dagvården, därför är det

viktigt för socionomen och andra professionella inom dagvården att öka kunskap inom området.

1.5 Centrala begrepp

De centrala begreppen i mitt arbete är följande: *dagvård, socialpedagogik, fostringsgemenskap, egenvårdare* och *trygg anknytning*.

Begreppen tas upp och förklaras närmare i kapitlen under den teoretiska referensramen.

2 TIDIGARE FORSKNING

Jag har valt fem stycken forskningar om egenvårdarmodellen på daghem. Fyra av forskningarna är inom finskspråkig dagvård och en inom svenskspråkig dagvård. Jag har valt just de här forskningarna på grund av att de är rätt så nya studier från år 2004 och framåt och gjorda i Finland. De flesta av forskningarna är gjorda från ett föräldraperspektiv, där man har valt att undersöka föräldrars åsikter och erfarenheter om egenvårdarmodellen. I en del av undersökningarna har man valt att avgränsa studien till barn under tre år. Undersökningen i de flesta av forskningarna bygger på teorin om trygg anknytning och fostringsgemenskap. Dessa utgör även teorigrunden för min undersökning. Jag anser att arbeten är relevanta som tidigare forskning, eftersom de tangerar mitt ämne och stöder mitt forskningsresultat.

I projektrapporten (2009) "*Med Barnaögon. Egenvårdarmodellen – ett verktyg till en trygg och trivsamt dagvård*" del 2, skriven av Ann Backman framgår tidigare forskning om egenvårdarmodellen. Den Svenska utvecklingsenheten inom socialt arbete gjorde 2007 en enkätstudie om hur föräldrar med barn i dagvård upplever att egenvårdarmodellen har förverkligats. Svarsprocenten var hög och resultaten positiva. Det kom fram att föräldrarna överlag varit nöjda med egenvårdarna, hembesöken och mjuklandningen. (Kanninen et al. 2009:178) Föräldrarna upplevde ändå ett behov av mer information om

daghemmen, besök till daghemmen samt färre barn som mjuklandar samtidigt. En del ansåg också förverkligandet av modellen som besvärligt beroende på bl.a. personalbrist eller för stora barngrupper.

Samma år ordnades också ett utvärderingsseminarium för personalen, där de fick diskutera egenvårdarmodellen i grupper. Personalen upplevde arbetet med föräldrarna lättare och att den gemensamma fostran låg i fokus. Personalen ansåg också att egenvårdaren var speciellt viktig i arbetet med barn under 3 år. (Kanninen et al. 2009:179-180)

Anna-Riitta Hynninens (2004) pro gradu - avhandling "*Äiti tullee hakemaan!*" *Auta Lasta Kasvamaan työmuoto alle 3-vuotiaiden päiväkotiryhmässä.*" grundar sig i Erna Furmans syn på fostran. Hon har utvecklat en arbetsmodell som i Finland har börjat kallas för Auta Lasta Kasvamaan. Bl.a. har psykologen Tarja Lund vidareutvecklat modellen så att den lämpar sig för den finländska dagvården. Syftet med forskningen har varit att bekanta sig närmare med modellen, och se hur den används i praktiken i en småbarnsgrupp med barn under tre år. Syftet har även varit att se hur modellen underlättar barnets dagvårdsstart och separationsångest. Hynninen har gjort en kvalitativ beskrivande case-undersökning. Som metod har hon använt sig av observation, fältdagböcker och intervju av personal. Resultaten visar att Auta Lasta Kasvamaan modellen stöder dagvårdsstarten för barn under tre år. Med arbetsmodellen kan man erbjuda barnet en stressfri dagvårdsstart med hjälp av mjuklandningsperioden. Under mjuklandningen har barnet möjlighet att tillsammans med föräldrarna bekanta sig med daghemmet och egenvårdaren, då också separationsångesten blir lindrigare. (Hynninen 2004)

Heidi Forsmans, Susanna Hanhiovass och Nina Jaatinens (2007) examensarbete "*Äiti oot mun mielessä*" –*Omahoitajuuden tavoitteiden toteutuminen päiväkodissa vanhempien näkökulmasta.*" handlar om deras forskning i hur föräldrar upplever att målsättningarna med egenvårdarmodellen uppfylls i daghemmet Pisa i Esbo. Syftet med arbetet var att utreda hur bra Esbo stads målsättningar angående egenvårdarmodellen uppfylls, i grupper med barn under tre år och i äldre grupper med barn över tre år. Forskningen gjordes i form av enkäter med frågor som baserade sig på bl.a. anknytningsteorin och

fostringsgemenskap. Forskningen resultat visade att föräldrarna i huvudsak var nöjda med egenvårdarmodellen i grupperna med yngre barn under tre år. Målsättningarna med egenvårdarmodellen uppfylldes även delvis i grupperna med barn från 3-5 år, men behoven där var annorlunda. Föräldrarna var av den åsikten att de yngre barnen under tre år har ett större behov av egenvårdare än de äldre barnen. (Forsman, Hanhiova & Jaatinen 2007)

Henna Vanhanen (2011) har skrivit examensarbetet *"Kasvatetaan yhdessä – omahoitajuuden toteutuminen päiväkotit Meripirtissä."* I arbetet undersöktes hur egenvårdarmodellen ökar barnets delaktighet i vardagen, och hur den stöder fostringsgemenskapen. Examensarbetet gjordes i samarbete med utvecklingsprogrammet Lapsen ääni. I arbetet lyftes fram personalens åsikter och tankar om egenvårdarmodellen, och forskningen gjordes som en kvalitativ enkätstudie. Trots att daghemmet Meripirtti nyligen hade tagit i bruk egenvårdarmodellen, gav den bra resultat i forskningen. Personalen var överlag nöjd med hur egenvårdarmodellen har fungerat på daghemmet. En stor utmaning var att få skiftesarbetet på Meripirtti och egenvårdarmodellen att gå ihop och fungera smidigt. Enligt resultaten ökar egenvårdarmodellen tillit mellan föräldrarna och stöder samarbetet. (Vanhanen 2011)

Ella Purtanens (2010) examensarbete *"Omahoitajuus päiväkodissa"* handlar om en forskning om daghemspersonalens och föräldrarnas åsikter angående egenvårdarmodellen, och hur nöjda föräldrarna varit med modellen. Syftet var också att undersöka om det fanns skillnader bland åsikterna mellan de olika daghemmen, och hur man eventuellt kunde vidareutveckla egenvårdarmodellen. Forskningsmetoden var kvantitativ i form av enkäter. Tre olika daghem valdes och föräldrarna till barn från dessa daghem fick svara på enkäterna. Personalen som fick svara på enkäterna valdes från fyra olika daghem. Resultaten visar att både föräldrar och personal är nöjda med hur egenvårdarmodellen fungerar. De största utvecklingsbehoven ligger i barngruppernas storlekar och personalens resurser. (Purtanen 2010)

2.1 Sammanfattning av tidigare forskning

Sammanfattningsvis kan man säga att de flesta föräldrar och personal hade varit nöjda med egenvårdarmodellen på daghemmen. Svaren var överlag mycket positiva. Det ansågs vara speciellt viktigt med egenvårdare i grupper med barn under 3 år. Respondenterna var av den åsikten att de yngre barnen behöver extra mycket stöd vid dagvårdsstarten för att underlätta separationen från föräldrarna. En del föräldrar upplevde ett större behov av information om daghemmen och mjuklandningen samt färre barn som mjuklandar samtidigt. Däremot upplevde både föräldrarna och personalen att samarbetet mellan hemmen och dagvården fungerade bra. Föräldrarna kunde känna tillit till egenvårdarna. Brister som förekom i förverkligandet av egenvårdarmodellen var t.ex. för stora barngrupper och brister i personalresurser. En stor utmaning var även att få skiftesarbete och egenvårdarmodellen att gå ihop med varandra. Resultaten av forskningarna visar ändå att egenvårdarmodellen stöder och erbjuder barnet en stressfri dagvårdsstart.

3 TEORETISK REFERENSRAM

I min teoretiska referensram går jag djupare in på socialpedagogiken och ett socialpedagogiskt perspektiv som är ett grundläggande synsätt på arbetet inom dagvård. I kapitlet om fostringsgemenskap behandlar jag samarbetet mellan föräldrarna och dagvården. Sedan presenterar jag egenvårdarmodellen, dess syfte och vad egenvårdarens arbete innebär i samband med dagvårdsstarten. Slutligen går jag närmare in på relationen mellan barnet och egenvårdaren i kapitlet om trygg anknytning.

3.1 Socialpedagogiskt perspektiv

I detta kapitel går jag in på det socialpedagogiska perspektivet på dagvård. Från att först presentera allmänt socialpedagogikens syfte går jag sedan djupare in på familjeorientering. Jag tar bl.a. upp socialpedagogens förmåga att arbeta med familjen som helhet samt betydelsen av socialpedagogens stöd i föräldrarnas uppgift att fostra barnet.

Från och med år 1970 har man i samhället börjat se på socialpedagogikens roll och villkor med nya ögon. Socialpedagogiken måste byta perspektiv i och med att uppväxtvillkoren förändras. Socialpedagogikens syfte är att arbeta mer generellt för att förbättra barns uppväxtvillkor. Den riktar sig dessutom till individens eller gruppens hela livssituation. Allt mer har socialpedagogiken även involverats i det förebyggande sociala arbetet. (Eriksson & Markström 2000:76) Socialpedagogiken beskrivs som ett arbetssätt med specifika mål och frågeställningar. (Madsen 2001:7) Den har idag en mer allmän roll, och det syns bl.a. i att barnen är mer beroende av samhällets villkor för sin uppväxt. Eftersom uppväxtvillkoren har lett till att allt fler barn vistas eller har kontakt med olika institutioner som bl.a. daghem, har man lagt märke till behov av ett socialpedagogiskt synsätt. (Eriksson & Markström 2000:77) Tyngdpunkten i det socialpedagogiska tänkandet ligger i social integrering som hänvisar till barn- och ungdomsvård, socialisation och social fostran. (Hämäläinen & Kurki 1997:110) Man kan bl.a. definiera socialpedagogiken som ett tredje uppfostringsområde (tertiäruppfostring). Med detta menar man att den primära uppfostran sker inom familjen, sekundära uppfostran inom dagvården, och den tertiära uppfostran äger rum utanför familjen och dagvården. (Madsen 2001:17)

Socialpedagogiken fokuserar på hela familjen, nätverket och miljön. Socialpedagogiken baserar sig på ett helhetstänkande, eftersom kontexten har en stor betydelse för den enskilda individens välbefinnande. (Eriksson & Markström 2000:77) Det socialpedagogiska arbetet går inte ut på att arbeta enligt vissa färdiga modeller, utan det handlar mera om att kunna tillämpa idéer och principer i specifika situationer och tillfällen. Det gäller för socialpedagogen att ha en stark lägesuppfattning för att agera enligt vad situationen förutsätter. Det kräver förstås att man har ett socialpedagogiskt tankesätt och kan tillämpa teorin i praktiken. (Hämäläinen 1999:77) Det socialpedagogiska arbetet grundar sig alltid på dialog, interaktion mellan människor och att människorna själv väljer att delta i processens olika delar. (Hämäläinen & Kurki 1997:49)

3.1.1 Familjeorienterat arbete

Syftet med socialpedagogiken är att också kunna arbeta förebyggande. Socialpedagogen stöder hela familjen till att vara sin egen problemlösare. Familjen ses som en socialpedagogisk arbetsplats, där socialpedagoger arbetar med familjen t.ex. inom dagvård. Socialpedagogens uppgift är då att stöda föräldrarna i att utveckla deras föräldraförmåga eller föräldrakompetens. Tanken är att utveckla kunskap, färdigheter och hållningar som hjälper familjen att själv kunna lösa sina problem. Det finns många sektorer i samhället som arbetar målinriktat med familjer. På daghem kan samarbetet med föräldrar utvecklas till att bilda nätverksgrupper och självhjälpsgrupper för speciellt problemfamiljer. Men att upprätthålla ett gott samarbete mellan hemmet och dagvården är nödvändigt. Ibland kan barnet behöva stöd både hemma och på daghem, och då kan det behövas hjälp från andra instanser. Socialpedagogen samarbetar ofta med andra yrkesgrupper som t.ex. psykologer. (Madsen 2001:42)

I praktiken menar man med familjeorientering, att socialpedagogen fungerar som en föräldraassistent istället för en föräldraersättare. Man tonar ner den direkta kontakten till barnet, och låter föräldrarna själva ta vara på det. Familjerna ses som experter på sina egna liv, medan socialpedagogen har en roll som igångsättare och vägledare. (Madsen 2001:43) Med hjälp av socialpedagogens stöd strävar man efter att ”professionalisera” föräldrarna genom att stärka dem i sina föräldraroller och att öka deras förmåga att uppmärksamma problem och själva kunna ge stöd. (Gustavsson & Möller 1998:122)

Idealet med familjeorientering i socialpedagogiskt arbete är tanken om att familjen är det bästa stället för barnet att vara. (Madsen 2001:43) Som socialpedagog strävar man efter att låta föräldrarna behålla sin auktoritet. Det är viktigt att specificera tillsammans med föräldrarna de delar av barnets fostran som kommer att tas hand om av utomstående socialpedagoger. All hjälp och stöd ska förmedlas till föräldrarna på frivillig basis. Man utgår från att motivera familjen att delta i eventuella stödåtgärder vid behov. Det är viktigt att komma ihåg att föräldrarna är i huvudsak de som har ansvaret av barnets fostran. När föräldrarna känner stabilitet i förhållandena i omgivningen, leder det i sin tur till stabila familjeförhållanden, och då stabiliseras även barnets utveckling. (Gustavsson

& Möller 1998:119) Grundtanken är att kunna samarbeta med familjen som helhet, inte fokusera enbart på barnet eller föräldrarna. Man strävar till att stärka familjebonden och få familjen att fungera som en enhet. (Gustavsson & Möller 1998:124) Enligt det socialpedagogiska perspektivet utvecklas barnets fullständiga person i grupp. Det är därför som det är så viktigt att samarbeta med och stöda hela familjen. Barnet utvecklas enbart i äkta gemenskaper med lika värdefulla personer. (Karila et al. 2001)

3.2 Fostringsgemenskap

Förutom att skapa trygghet för barnet och tillfredsställa dess behov, går tanken om egenvårdarmodellen långt ut på det som kallas för fostringsgemenskap. Trots att det är barnet som står i fokus är interaktionen mellan socialpedagogen och familjen viktig. Det socialpedagogiska perspektivet står som grund för fostringsgemenskapen där arbetet är familjeorienterat. I detta kapitel koncentrerar jag mig på samarbetet mellan hemmet och dagvården.

Fostringsgemenskapen hör till en del av planen för småbarnsfostran. Varje kommun gör upp en egen plan enligt grunderna för småbarnsfostran. (Stakes 2005:36) I lagen framkommer det att dagvårdens uppgift är att stöda hemmets uppfostringsarbete. Det innefattar bl.a. föräldrarådgivning och stöd i föräldraskap. (Kaskela & Kekkonen 2006:20) Fostringsgemenskapen står för ett samarbete mellan dagvårdspersonal och föräldrar. Syftet är att tillsammans stöda barnets fostran, utveckling och inläring. För att samarbetet ska fungera behövs en relation av tillit och respekt. Som personal är det viktigt att komma ihåg att föräldrarna är de som i första hand har ansvaret över barnets fostran, och känner sitt barn bäst. (Stakes 2005:36)

I samarbetet med föräldern försöker socialpedagogen skapa en upplevelse om att personalen alltid sköter om barnets ärenden i samförstånd med föräldern. (Kaskela & Kekkonen 2006:20) Personalen arbetar utgående från sitt professionella yrkesmässiga kunnande och strävar efter ett jämlikt samarbete med föräldrarna, då fostringsgemenskapen utvecklas. (Stakes 2005:36) Man utvecklar fostringsgemenskap med alla familjer som har barn i dagvård. Socialpedagogen är den som startar uppbyggandet av fostringsgemenskapen medan det ligger på föräldrarnas ansvar att upprätthålla samarbetet i fortsättning-

en. Fostringsgemenskapen handlar om ett gemensamt delat fostringsarbete. Föräldrarna och personalen delar med sig av kunskap, förmågor, synsätt, kunnande och förståelse av vad som är barnets bästa. Föräldrarna är de som har ansvaret där hemma om barnets omsorg och fostran, medan personalen sköter fostran den tid som barnet vistas på daghem. (Kaskela & Kekkonen 2006:20-21) Det är mycket viktigt att barnet och föräldrarna kan känna tillit till den vuxna på daghemmet samt uppleva att daghemspersonalen består av pålitliga omsorgspersoner. Det som också känns viktigt för de flesta föräldrarna är att personalen inte enbart följer med hela barngruppen, utan har även ögonen på det enskilda barnet, på deras eget barn. Just därför har många daghem valt att införa regeln om att varje barn har en egen kontakt-/anknytningsperson. Det är bl.a. det som också är syftet med egenvårdaren. (Abrahamsen 1999:20)

Det centrala inom fostringsgemenskapen är att man alltid utgår från barnets behov. Med hjälp av föräldrarnas erfarenheter och den professionellas kunnande, kan man då främja en god fostringsgemenskap och stöda barnets välbefinnande. Innan barnet börjar i dagvården diskuteras viktiga frågor, som föräldrarnas och personalens synsätt, värderingar och ansvarsområden inom fostringsgemenskapen. Båda parternas inställning till fostringsgemenskapen spelar även stor roll, samt hur man i praktiken organiserar det, så att både föräldrar och personal är överens om det. Man strävar efter att hitta ett lämpligt och naturligt mönster för samarbetet mellan föräldrarna och dagvården. (Stakes 2005:36) Ett gott samarbete förutsätter även en öppen dialog mellan föräldern och personalen. Socialpedagogen kan berätta om dagens händelser på daghemmet, barnets berättelser, upplevelser, känslor mm. På så sätt kan socialpedagogen erbjuda ett tillfälle för föräldern att delta och leva sig in i den stunden av barnets liv som föräldern inte själv ha kunnat vara närvarande i. (Kaskela & Kekkonen 2006:21) I och med att föräldrarna överlåter omsorgen av sina barn till daghemmet kan det i flera fall medföra skuld-känslor och oro hos dem. Därför har ett gott samarbete mellan hemmet och dagvården en stor betydelse, då föräldrarna kan lita på att deras barn blir både sedda och förstådda. När föräldrarna vet att deras barn tas väl hand om på daghemmet, mår det också själva bättre. Då kan de uppleva förhållandet till daghemmet som värdefullt, en relation som man gärna vårdar och är aktsam om. (Abrahamsen 1999:20)

En gemensam nämnare för både fostringsgemenskapen och egenvårdarmodellen är att samarbetet med föräldrarna börjar alltid från att bekanta sig med daghemmet. Oftast i samband med att barnets dagvårdsplats har bekräftats, kommer man tillsammans med föräldrarna överens om ett diskussionstillfälle. Det är naturligt att diskussionen sker hemma hos familjen i för dem en bekant miljö, men det finns också möjlighet att diskutera på daghemmet om föräldrarna så önskar. Diskussionen med föräldrarna behandlar barnets dagvårdsstart och andra frågor kring det. Socialpedagogen har då ett tillfälle att lyssna på föräldrarna och skapa en relation av tillit till dem. Genom diskussion med föräldrarna förbereds barnets dagvårdsstart och samarbetet med familjen kan fortsätta. (Kaskela & Kekkonen 2006:41)

Fostringsgemenskapen fungerar dessutom i ett förebyggande syfte, då man i god tid fokuserar på barnets eventuella behov av särskilt stöd i utvecklingen, fostran eller inläringen. Man arbetar vidare på det tillsammans med föräldrarna genom att skapa fungerande strategier som stöder barnet. Det är viktigt att kunna upprätthålla en öppen dialog med föräldrarna, så att man också kan ta tag i svårare problemsituationer som kan uppstå. (Stakes 2005:37)

3.3 Egenvårdarmodellen

Fostringsgemenskapen och egenvårdarmodellen går hand i hand i arbetet inom dagvården. I detta kapitel går jag närmare in på syftet med egenvårdarmodellen och hur den i praktiken förverkligas. Jag tar också upp varför det är viktigt med egenvårdaren som stöd vid barnets dagvårdsstart.

Barnets egenvårdare på daghemmet ansvarar i huvudsak om barnets ärenden, och är i första hand den professionella i personalen som föräldrarna kan vända sig till i frågor gällande barnet. Egenvårdarens huvudsakliga uppgift är att stöda och skapa trygghet för barnet i dagvården. Modellen grundar sig på bl.a. teorin om barnets anknytning, vilket handlar om en nära relation mellan barnet och de viktigaste omsorgspersonerna. Tillfredsställelse av barnets behov och trygghet har en central betydelse inom egenvårdarmodellen. (Kanninen 2009:122) Syftet med egenvårdarmodellen är att skapa en så triv-

sam miljö för barnet som möjligt, samt underlätta och trygga dagvårdsstarten. (Kanninen 2009:123)

På daghem med egenvårdarmodell utses en egenvårdare för varje barn som börjar i dagvården. Oftast sker det i samband med när man bekräftar barnets dagvårdsplats. Innan barnet börjar i dagvården bokar egenvårdaren ett hembesök till familjen. Det är ett tillfälle att bekanta sig med barnet, föräldrarna och diskutera frågor kring dagvårdsstarten. Bl.a. diskuterar man föräldrarnas förväntningar och deras uppfostringsprinciper samt andra önskemål gällande dagvården. (Kanninen 2009:122) Föräldrarna kan ha många funderingar och frågor om dagvården och praktiska arrangemang. Det kan ibland kännas svårt att få arbetet, fritiden och barnets dagvård att gå ihop med varandra. Idén med hembesöket är att ge muntur åt föräldrarna och lyssna på dem. Det är viktigt för barnet och föräldrarna att få träffa egenvårdaren i en bekant och trygg miljö. Samtidigt blir tröskeln lägre för föräldrarna att kunna berätta och uttrycka sina tankar och känslor om barnet och familjen. Det blir lättare att diskutera om sina förväntningar, rädslor och önskemål i hemmiljö. Tanken med hembesöket är att främja en trygg dagvårdsstart för barnet. Vid hembesöket har egenvårdaren inlett samarbetet och börjat bygga på en relation till föräldrarna. Det är då som fostringsgemenskapen utvecklas mellan egenvårdaren och föräldrarna. Även första kontakten mellan egenvårdaren och barnet underlättar senare barnets ankomst till en ny och obekant miljö. Hembesöket står som grund för fortsatt samarbete mellan föräldrarna och personalen. Den här typen av diskussion kan man gå också i andra situationer som t.ex. när barnet byter daghem, grupp, eller är i behov av speciellt stöd. (Kaskela & Kekkonen 2006:41-42)

Egenvårdarens uppgift är också att planera och organisera mjuklandningen. Under mjuklandningsperioden introduceras daghemmet både för barnet och föräldrarna. Barnet har då en möjlighet att bekanta sig med den nya miljön, barngruppen och egenvårdaren. (Kanninen 2009:122) Om innehållet och längden på mjuklandningsperioden lönar det sig att diskutera med föräldrarna redan under hembesöket. Barnets övergång från hemmet till dagvården ska ske i små doser. Första kontakten till barnet vid hembesöket underlättar också egenvårdaren i sitt arbete. Egenvårdaren har då en slags uppfattning om hurudant barn som kommer att börja på daghemmet. Med hjälp av tidigare observationer och föräldrarnas berättelser om barnet kan egenvårdaren börja utveckla en relation

till barnet och ta emot barnet på daghemmet. Även barnet har lättare att känna tillit till sin egenvårdare pga. hembesöket. (Kaskela & Kekkonen 2006:43) Mjuklandningsperioden underlättar separationen från föräldrarna när barnet småningom anpassar sig till den nya omgivningen. (Kanninen 2009:122) För att underlätta barnets separation från föräldrarna måste egenvårdaren kunna förstå sig på barnets känslor. Det är viktigt att egenvårdaren finns till för barnet. Barnet behöver tröst, närhet, bekanta leksaker eller annat som ger en känsla av trygghet. Det är också viktigt att egenvårdaren pratar med barnet och förklarar vad som händer. Genom att förstå barnet och vara sensitiv är det möjligt för barnet att känna trygghet, ty sig till egenvårdaren och anpassa sig till dagvården. Det kan vara bra att berätta för föräldrarna om barnets längtan, hur det har kommit fram i dagvården, vad barnet har pratat om, i vilka situationer barnet har gråtit, hur barnet har låtit sig tröstas, hur egenvårdaren har gått till väga och vad som har hjälpt barnet under dagen. Barnets längtan efter föräldrarna berättar oftast bara att barnet har en stark och viktig relation till sina föräldrar. (Kaskela & Kekkonen 2006:43)

Också efter mjuklandningsperioden när barnet har anpassat sig till daghemsmiljön är det egenvårdarens uppgift att tillgodose barnets individuella behov. Egenvårdaren har fortsättningsvis ansvar över barnets välmående i den dagliga verksamheten. (Kanninen 2009:122) Dialogen mellan föräldern och egenvårdaren sker dagligen när barnet hämtas till och från daghemmet. Det är viktigt att också ta med barnet i diskussionen och lyssna på barnets berättelser, tankar och känslor om dagen. Dialogen och fostringsgemenskapen fortsätter som en process mellan föräldrarna och dagvården hela den tid som barnet går i daghem. En öppen dialog underlättar också att diskutera problemsituationer angående barnet. (Kaskela & Kekkonen 2006:44)

Avsikten med egenvårdaren är att vara den trygga vuxna för barnet när föräldrarna är borta. (Abrahamsen 1999:31) Förberedelserna inför dagvårdsstarten med små barn bör vara en långvarig process, så att barnet hinner ta in allt nytt i egen takt. (Abrahamsen 1999:20-21) När barnet har byggt upp en trygg relation till egenvårdaren och känner sig trygg vågar barnet börja utforska den nya omgivningen. Då känner barnet tillit till sin egenvårdare. (Abrahamsen 1999:28)

3.4 Trygg anknytning

I detta kapitel går jag in på anknytningen som barnet har till föräldern, samt relationen som barnet skapar till egenvårdaren under dagvårdsstarten. Jag tar upp olika anknytningsmönster som beskriver barns beteende vid dagvårdsstarten och separationen från föräldern.

Begreppet anknytning kan definieras som att man står i förbindelse med en större helhet. Inom utvecklingspsykologin används den svenska översättningen *anknytning*, av engelskspråkiga begreppet *attachment*. Man betonar betydelsen av någonting mindre och svagare, som hänger ihop med någonting större och starkare. (Karlsson 2008:18)

Anknytningsteorin förklarar processen som bildar det psykologiska bandet mellan barnet och dess närmaste vårdare. Teorin förklarar också hur anknytningsrelationen utvecklas till inre arbetsmodeller hos barnet, av själva barnet, viktiga närstående och samspelet mellan dem. Anknytningen förblir en viktig del av barnets personlighetsutveckling, och har sedan en stor betydelse för människan resten av livet. Allt som barnet lär sig av samspelet med den vuxna är centralt för utvecklingen, dvs. självuppfattningen, förmågan att hantera känslor, förmågan att läsa av andra människors känslor samt förmågan att hantera kroppsliga tillstånd. (Karlsson 2008:18)

Anknytningsteorin bygger på en modell enligt vilken utvecklingen konstant bygger vidare på tidigare erfarenheter, men där även de nya erfarenheterna kan forma om de tidigare. (Broberg et al. 2006:13-18)

Mary Ainsworth och John Bowlby beskriver anknytningen som en relation som: 1) Har konstant varaktighet. 2) Riktas mot en specifik individ som inte byts ut. 3) Har känslomässig betydelse för individen. 4) Kännetecknas av att båda parterna söker varandras närhet. 5) Personerna upplever en ofrivillig separation från varandra. 6) Individen som är anknuten söker trygghet, tröst och skydd hos sin anknytningsperson. (Broberg et al. 2006:65)

Sättet som det psykiska bandet mellan barnet och föräldern formas kallas för anknytningsmönster. Det är någonting man inte direkt kan observera, men det styr barnets beteende också då när föräldrarna inte finns i närheten. Anknytningsmönstret utvecklas till barnets egna sätt att möta andra människor än föräldrarna, och sättet att hantera olika livssituationer. Samspelet visar vilken slags anknytning barnet har till föräldern. Lättast kan man iaktta anknytningsmönstret hos små barn, men beteendet finns kvar tills man blir vuxen. (Karlsson 2008:20-21)

När dagvården inleds måste barnet lämna sin bekanta, trygga familj och hem. Det gäller för barnet att anpassa sig till den nya, främmande miljön. Samtidigt går barnet in i relationer till helt nya och främmande vuxna samt barnets egenvårdare. Barnet måste då vänja sig med att använda egenvårdaren som ersättningsperson den tid då föräldrarna är borta. De allra flesta barnen klarar av det, även de minsta barnen under tre år. Det krävs mycket stöd och förståelse av egenvårdaren vid övergångssituationen. Egenvårdaren fungerar som en trygg bas för barnet vart barnet ständigt kan söka sig till för att få påfyllning av kärlek, tröst och uppmuntran. (Abrahamsen 1999:18)

Bowlby beskriver den sista fasen av barnets anknytningsutveckling som varar från mellan sex och nio månader till ca tre års ålder. Den sista perioden handlar om upprätthållande av fysisk närhet till en eller flera specifika personer. Detta kallas också för den mest dramatiska fasen. Barnet kan själv börja reglera avståndet till den vuxna i och med att hon börjat röra på sig mera. Ofta vill barnet ta kontakt och närma sig den vuxna om barnet är ledset eller vid återförening. Barnet använder den vuxna som en trygg bas vid utforskning av omvärlden, och som en så kallad trygg hamn dit barnet kan fly om hon upplever någonting skrämmande. Ifall barnet är upprört, sjukt eller skrämt klänger hon oftast fast vid den vuxna för att söka tröst. (Broberg et al. 2006:162)

3.4.1 Olika anknytningsmönster

Mary Ainsworth har gjort observationer på hur små barn i ett års ålder reagerar vid tillfällig separation från sin mamma. Hon har kommit fram till tre huvudsakliga reaktionsmönster.

Barn med *trygg anknytning* kan visa ett tillfälligt obehag när modern går ut ur rummet, men kan obehindrat fortsätta sin lek. När modern återvänder till rummet, hälsar de på henne och kan få den tröst som behövs, men kan därefter åter fortsätta nöjda med sin lek. (Perris 1996:70-71) Trygga barn kan uppvisa en flexibel rörelse mellan att söka närhet och att vara för sig själv. När de blir lämnade ensamma kan de också börja gråta och protestera, men de låter sig snabbt tröstas av den vuxna. I Ainsworths undersökning kom dessutom fram, att mödrarna till de tryggt anknutna barnen var mer känslomässiga och lyhörda för sina barns signaler. De kunde svara på barnens behov, trösta och ge en känsla av närhet. (Wennerberg 2010:55)

Barn med ett beteende som kan kategoriseras till gruppen *otrygg-undvikande anknytning* visar lätt tecken på upprördhet när modern lämnar rummet (separationsprotest). Vid återföreningen ignorerar barnet henne. Barnet blir lätt avvaktande och störs i sina lekar. (Perris 1996:71) Dessa barn kan lätt klassas till de som gett upp hoppet att mamma alls återvänder. Observationerna i hemmamiljö visade att mödrarna till barnen hade konstant avvisat sina barns anknytningsbeteende. T.ex. ledde barnets gråt eller närhetsökande till att modern inte noterade detta, och ökade istället på det fysiska avståndet mellan sig och barnet. Barnet lär sig att dess anknytningsbeteende leder till den vuxnas avvisande. Därför utvecklar barnet en anknytningsstrategi som stänger ut all uttryck för behov av närhet. (Wennerberg 2010:55)

Den tredje gruppen är barn med *otrygg-ambivalent anknytning* (otrygg-motstånd). Dessa barn upplever separationen från modern som mycket besvärlig. De är oroliga när de kommer till ett nytt ställe och kan överhuvudtaget inte utforska det. De protesterar när modern ska lämna rummet, men vill ändå inte bli tröstade när hon återvänder. (Wennerberg 2010:56) De vill söka kontakt, men avvisar försöket direkt genom att vända sig bort, gnälla och slå på leksaker som man försökt erbjuda dem. Barnets känslor pendlar mellan upprördhet och att klänga sig fast vid den vuxna. (Perris 1996:70-71) Man kan säga att barnen söker en mamma som inte riktigt är där, även om hon fysiskt är närvarande. Samtidigt kan de inte alls koncentrera sig på utforskande lekar. I hemobservationerna visade sig att mödrarna till dessa barn svarade nyckfullt och oförutsägbart på sina barns anknytningsbehov. Bara ibland var modern tillgänglig för att ge närhet. För att barnen skulle få närhet var de tvungna att ständigt ha på sitt anknytningssystem. Den

otrygga-undvikande och otrygga-ambivalenta anknytningen är situationer var barnet inte fått sina grundläggande känslomässiga behov tillgodosedda. (Wennerberg 2010:56)

När de små barnen börjar på daghem upplever de att de är långt ifrån det som de är vana med till vardags både fysiskt, psykiskt och känslomässigt. De känner sig ofta hjälplösa och ängsliga och vill med alla medel söka sig bort från det som är främmande och obekant. Det börjar istället leta efter någonting som är bekant och tryggt. (Abrahamsen 1999:20) På daghemmet har barnet möjlighet att utveckla en trygg relation och anknyta sig till sin egenvårdare som blir den trygga vuxna för barnet i dagvården. (Abrahamsen 1999:31) Egenvårdarens uppgift är att lyssna och förstå barnet speciellt i början vid separationen från föräldern. Det är viktigt att ha förmågan att dela barnets känslor och låta barnet få känna sorg över separationen. (Abrahamsen 1999:34-35) Egenvårdarens förmåga att tolka barnets ickeverbala signaler i kombination med integrerad kunskap om små barns behov, är det som ger mening åt samspelet både för barnet och egenvårdaren. (Abrahamsen 1999:19)

4 METOD

Under metodkapitlet förklarar jag valet av metoden, i mitt fall enkätundersökning. Jag förklarar hur jag gått till väga för att samla in mitt material och enligt vilka kriterier jag har valt mina enheter samt informanter till undersökningen. Jag har valt att analysera mitt material med hjälp av univariat analys som jag går närmare in på i kapitlet. Jag tar kort upp validiteten och reliabiliteten med mitt val av enkätundersökning och går slutligen in på de etiska aspekterna av min undersökning.

4.1 Val av metod

Mitt val av metod är kvantitativ studie i form av enkäter. Kvantitativa metoden kan kort förklaras med att man går från teori till empiri. Man utgår från teoretiska antaganden och vet på förhand varifrån och vilken sorts information man söker. Fördelen med kvantitativa metoden är att informationen är standardiserad och på så sätt lätt att bearbeta.

Metoden möjliggör att man kan fråga många respondenter och då också göra ett representativt urval. (Jacobsen 2007:53) Kvantitativa metoden lämpar sig bäst då undersökaren har god förhandskunskap om temat. Då kan man på förhand definiera frågorna och svaren tydligt. Den kvantitativa metoden fungerar bra när man vill beskriva frekvensen eller omfattningen av ett fenomen t.ex. en åsikt. (Jacobsen 2007:56)

Fördelen med en enkätstudie är också att det är en relativt snabb metod, då man kan undersöka flera enheter samtidigt. (Jacobsen 2007:201) Respondenternas intresse för ämnet har även en stor betydelse för hur hög svarsprocenten kommer att bli. Om de anser att problemställningen är viktig och att de kan någonting om den, så är sannolikheten stor att de svarar på enkäten. (Jacobsen 2007:202) Orsaken till att en enkätstudie lämpar sig bättre i min undersökning istället för en t.ex. intervju, beror på mängden av informanter. Med intervju kan man gå mera in på djupet av ämnet, men det är osannolikt att kunna intervjua en större mängd informanter. En enkätundersökning är i mitt fall en effektivare metod, då man vill undersöka flera informanters åsikter från flera olika enheter. Undersökningen är dessutom mindre tidskrävande eftersom det är möjligt att undersöka flera informanter under samma tidsperiod. Med en enkätstudie får man en mer yttlig, men samtidigt större helhetsbild av forskningsämnet.

4.2 Insamlande av material

132 stycken enkäter skickades allt som allt ut med följebrev till daghemmen per post. Omfattningen på enkäten var två sidor, eftersom en för lång enkät med många frågor kan orsaka låg svarsprocent. (Jacobsen 2007:207)

Enkäten bestod i huvudsak av påståenden med slutna svarsalternativ, som mätte åsikter och erfarenheter om hur nöjda föräldrarna varit med egenvårdarmodellen. Påståendena var ytterligare kategoriserade i teman. Eftersom enkäten var strukturerad och man får endast de svar man frågar om, fanns det möjlighet att motivera eller uttrycka övriga åsikter på kommentars fältet. (Jacobsen 2007:54) Jag valde att dela in alla tretton stycken påståenden i fyra olika teman. Temana var utarbetade enligt i vilken ordning mjuklandningen och dagvårdsstarten framskrider. Mina val av teman grundar sig på projektrapporten *"Med barnaögon. Egenvårdarmodellen – ett verktyg till en trygg och trivsamt"*

dagvår". (Kanninen et al. 2009:142) Påståenden under första temat behandlade information om dagvårdsstarten och egenvårdarmodellen, fortsatte med teman om hembesök och mjuklandning, och den sista kategorin behandlade den dagliga verksamheten. Temana följde en kronologisk ordning, då respondenten hade lättare att följa med.

Svarstiden som informanterna hade på sig var två veckor, med några extra dagar så att enkäterna säkert skulle hinna fram till alla daghem innan de delades ut. Ett svarskuvert skickades med, vart daghemmet kunde samla in alla enkätsvar. Efter sista svarsdagen hämtade jag personligen alla svarskuvert från alla daghemmen. Sammanlagt fick jag 36 enkätsvar av 132 utskickade enkäter, svarsprocenten blev därmed 27,3%.

4.3 Urval av informanter

Jag började med att skicka ut e-post till alla svenskspråkiga kommunala daghem i Helsingfors, där jag berättade om min forskning och undrade vilka som var intresserade av att delta. Jag fick sammanlagt svar av sju daghem som visade intresse av att delta i forskningen. Kriterierna var att det fanns grupper med barn i åldern 0-3 år i daghemmen med egenvårdarmodell. Efter att jag hade fått forskningslov från Helsingfors stad, kontaktade jag daghemsföreståndarna per telefon för att komma överens om det praktiska kring enkätundersökningen. Enkäterna skickades sedan ut tillsammans med följebrev och svarskuvert till de sju daghemmen. Daghemsföreståndarna delade ut enkäterna och följebreven till alla föräldrar med barn under 0-3 år i daghemmen.

4.4 Analys av material

Jag har analyserat mitt material med hjälp av univariat analys, vilket betyder att jag har analyserat en variabel åt gången. Först har jag lagt in all data på datorn och kodat mitt material. Följande steg var att analysera varje fråga enskilt. En univariat analys har tre undertyper: *frekvensfördelningen*, analys av det *mest typiska svaret* och analys av hur stor *variationen* är. Jag började med att räkna ut hur svarsprocenten fördelade sig för varje enskilt påstående. Vid frekvensfördelningen är det vanligt att ställa upp resultatet grafiskt som t.ex. stolpdiagram. Därefter gjordes en analys av det mest typiska svaret,

d.v.s. det alternativet som majoriteten hade svarat på påståendet. (Jacobsen 2007: 235-239) Slutligen analyserade jag variationen av hur olika uppfattningar respondenterna hade haft per påstående.

Jag valde att göra en univariat analys eftersom det är ett av de vanligaste sätten att analysera kvantitativ data på. Fördelen med univariat analys är att datan från flera enheter går enkelt att analysera på detta sätt samt omvandlas till tabeller. (Jacobsen 2007:243) För dem som genomför sin första analys är univariat analys en av de enklare analysmetoderna. Metoden räcker bra till att få fram intressant information. Genom att använda univariat analys på rätt sätt, kan man få syn på flera spännande och överraskande mönster i materialet. (Jacobsen 2007:266)

4.5 Validitet och reliabilitet

Eftersom man med kvantitativ metod kan undersöka flera enheter och göra ett representativt urval, har man också större möjlighet att generalisera från respondenterna till alla man är intresserad av att uttala sig om. Därför har den här typen av undersökningar hög extern validitet. Med enkätundersökning är det lättare att strukturera informationen, urskilja huvuddrag, det typiska svaret och avvikelser från normalfallet. Däremot kan undersökningen medföra problem med intern validitet, eftersom det är svårt att få djupare förklaringar på frågor med enkätundersökning. (Jacobsen 2007:53-54) Eftersom svarsalternativen är slutna har respondenten inte samma möjlighet att motivera sitt svar, som i t.ex. intervju eller enkät med öppna frågor.

4.6 Etiska överväganden

Det finns vanligtvis tre grundläggande etiska krav som man måste beakta i en undersökning. Kraven är informerat samtycke, skydd av privatlivet och att bli korrekt återgiven. (Jacobsen 2007:21) Jag hade först kontakt med dagvårdschefen för den svenskspråkiga dagvården i Helsingfors. Därefter skickade jag ut e-post till föreståndarna för alla svenskspråkiga kommunala daghem i Helsingfors, för att fråga om intresse att delta i forskningen. Efter att sju av daghemmen hade meddelat sitt intresse av att delta i

forskningen, anhöll jag om forskningslov av Helsingfors stads utbildningsverk. Då jag hade fått mitt forskningslov kontaktade jag på nytt daghemsföreståndarna för att komma överens om det praktiska kring forskningen. Enkäterna skickades per post till daghemmen. Föräldrarna fick ett foljebrev tillsammans med enkäten, var det bl.a. framgick vem som gör undersökningen, syftet med arbetet, anonymitet i undersökningen och hur svaren sedan kommer att användas. Att delta i enkätundersökningen var frivilligt. (Jacobsen 2007: 22-23) Föräldrarna fick returnera sitt enkätsvar till daghemmen, där svaren samlades in i ett svarskuvert. Efter två veckors svarstid hämtade jag svarskuverten från daghemmen. All insamlad data återges fullständigt och korrekt i mitt arbete. Bl.a. fördelningar på svar på påståenden sätts in i sitt sammanhang. (Jacobsen 2007:26) Endast jag och min handledare har haft tillgång till materialet. När undersökningen är färdig och arbetet godkänt kommer materialet att förstöras. I resultatredovisningen har jag valt att göra en heltäckande analys av alla svaren från daghemmen. Jag har låtit bli att jämföra svaren sinsemellan daghemmen, eftersom vissa av daghemmen hade så låg svarsprocent, och jag vill undvika att dessa enskilda svar ska stå ut från mängden. Jag presenterar inte heller några andra enkätsvar skilt för sig. Detta pga. att upprätthålla anonymiteten.

5 RESULTATREDOVISNING

I detta kapitel redovisar jag mitt resultat från enkätundersökningen. Eftersom jag valt att använda mig av den univariata analysen så är resultatet uppställt enligt en statistisk analys med frekvenser och diagram. Först redovisar jag för de 13 stycken påståendena och efter det går jag in på alla övriga kommentarer. Påståendena mätte hur väl överens de stämmer med föräldrarnas egna erfarenheter. Svartalternativen bestod av: Stämmer utmärkt, stämmer ganska bra, vet inte, stämmer delvis och stämmer inte alls. Jag har delat upp resultaten av påståendena i samma teman som jag använt mig av i enkäten, dvs. "Information om dagvårdsstarten och egenvårdarmodellen", "Hembesök", "Mjuklandning inför dagvårdsstarten" och "Daglig verksamhet". Jag har gjort en heltäckande analys av resultaten från de sju daghemmen som deltog i undersökningen. Allt som allt skickade jag ut 132 stycken enkäter tillsammans med informationsbrev, som sedan de-

lades ut till föräldrarna på daghemmen. Tillbaka fick jag 36 stycken enkätsvar av föräldrarna vilket utgör en svarsprocent på 27,3 %.

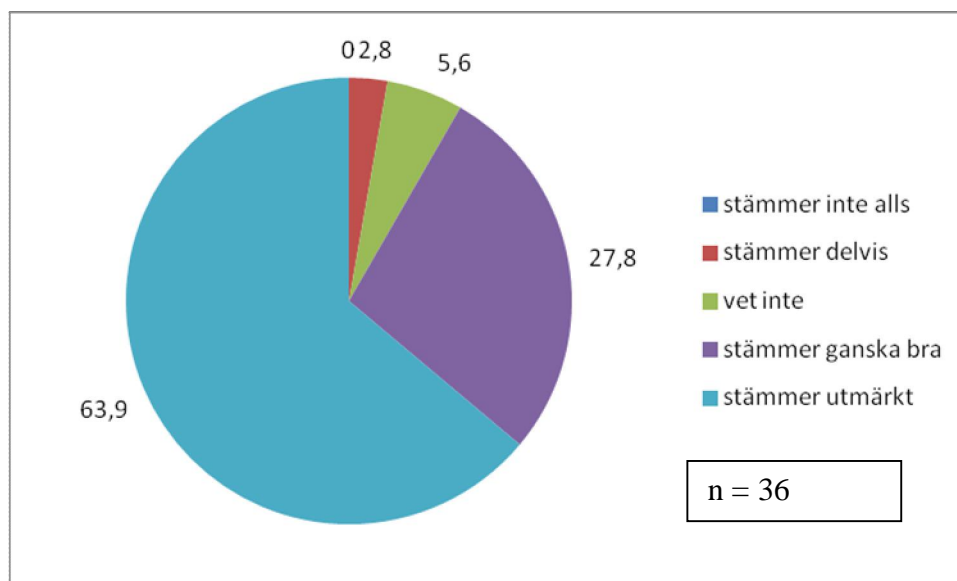
Första frågan i enkäten var en öppen fråga om *”Hur gammalt var ditt barn när han/hon började i dagvården?”*. Alla 36 stycken respondenter hade svarat på frågan. Av barnen som börjat i dagvården fanns det av alla åldrar mellan 0-3 år. Det yngsta barnet som inlett sin dagvård var 10 månader gammal och det äldsta barnet 3 år. De flesta av barnen dvs. 33,3% började på daghemmet som 1-åring. I medeltal har barnen varit i åldern 1 år och 5 månader när de inlett sin dagvård.

5.1 Information om dagvårdsstarten och egenvårdarmodellen

På andra påståendet *”Jag har fått tillräckligt information om daghemmet och mjuklandningen inför dagvårdsstarten”* fick jag svar av alla 36 stycken respondenter. Här var svaren lite delade mellan de fem alternativen med en variation på 58,3%. Två av respondenterna dvs. 2,8 % tyckte att påståendet stämmer delvis eller stämmer inte alls överens med deras egna erfarenheter. 5,5 % hade svarat på alternativet att de inte vet. 30,5% av respondenterna hade svarat att påståendet stämmer ganska bra med den egna erfarenheten. De flesta av föräldrarna var av den åsikten att påståendet stämmer utmärkt med den egna erfarenheten. Det var alltså 58,3% av föräldrarna som tyckte att de hade fått tillräckligt med information om daghemmet och mjuklandningen.

Tredje påståendet under första temat var *”Jag känner till syftet med egenvårdarmodellen och vet hur den fungerar”*. På påståendet svarade alla 36 stycken respondenter. Inte en enda av respondenterna upplevde att syftet med egenvårdarmodellen var helt oklar, medan endast 2,8 % tyckte att de bara känner delvis till syftet och vet vad egenvårdarmodellen går ut på. 5,5 % av respondenterna svarade att de inte vet. 27,8 % ansåg att påståendet stämmer ganska bra överens med de egna erfarenheterna. Största delen av respondenterna, dvs. 63,9 % upplevde att de känner utmärkt till syftet med egenvårdar-

modellen och vet vad det innebär. Största delen av svaren på detta påstående delar sig mellan alternativen ”stämmer ganska bra” och ”stämmer utmärkt”. Se figur 1.

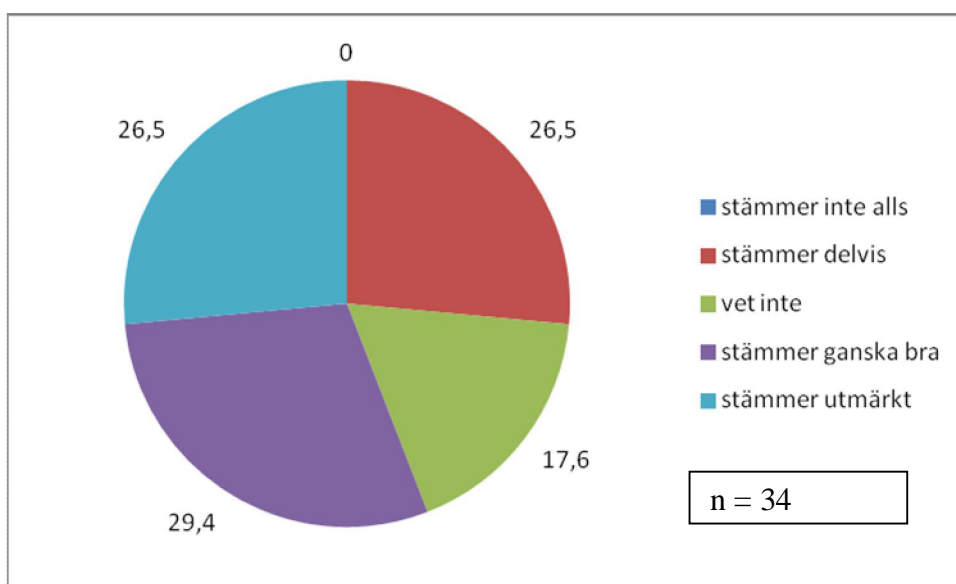
Figur 1. Känner till syftet med egenvårdarmodellen (%)

5.2 Hembesök

Påstående nummer fyra var ”Mina önskemål angående dagvårdsstarten har beaktats av egenvårdaren”. På detta påstående svarade 35 stycken av respondenterna, medan en lämnade påståendet obesvarat. De flesta av svaren delade sig mycket jämnt mellan alternativen ”stämmer ganska bra” och ”stämmer utmärkt”. 54,3 % av respondenterna tycker att deras önskemål angående dagvårdsstarten har beaktats utmärkt av egenvårdaren, medan 34,3 % anser att deras önskemål har tagits i beaktande ganska bra. Två av respondenterna (5,7 %) var av åsikten att deras önskemål angående dagvårdsstarten inte alls hade tagits i beaktande. Resten, 2,9 % och 2,9 % hade svarat att de inte vet och att önskemålen har endast delvis beaktats.

Femte påståendet ”Det har varit viktigt för barnet att få bekanta sig med egenvårdaren i barnets hemmiljö” besvarades av 34 stycken respondenter. Två av respondenterna lämnade påståendet obesvarat eftersom deras barn inte hade haft hembesök av egenvårdaren.

ren. Åsikterna av påståendet var mycket varierande mellan svarsalternativen med en variation på 29,4 %. Ingen av respondenterna tyckte att det inte alls har varit viktigt för barnet att få bekanta sig med sin egenvårdare i hemmiljö. Däremot ansåg 26,5 % att det endast delvis har varit viktigt för barnet med hembesök. 17,6 % av föräldrarna svarade att de inte vet om det varit viktigt för barnet. De flesta av respondenterna dvs. 29,4 % var av den åsikten att det har varit ganska viktigt för barnet att få bekanta sig hemma med egenvårdaren. Resten (26,5 %) av föräldrarna upplevde att påståendet stämde utmärkt med deras egna erfarenheter. Se figur 2.

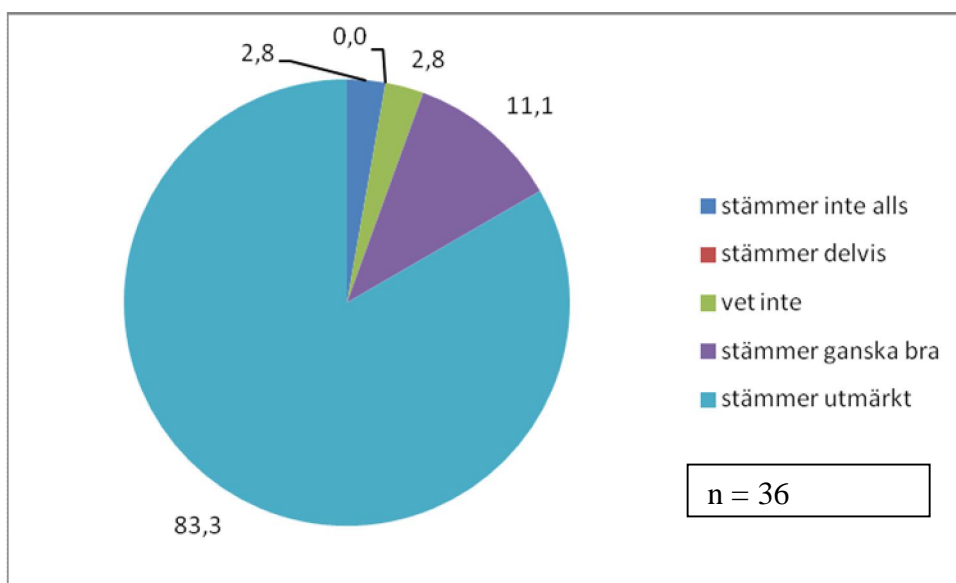
Figur 2. Viktigt att barnet fått bekanta sig med egenvårdare i hemmiljö (%)

På påstående nummer sex "Hembesöket har främjat en trygg dagvårdsstart för barnet" hade åter 34 stycken respondenter svarat på. Två av respondenterna lät bli att svara pga. att deras barn inte hade haft hembesök av egenvårdaren. Även svaren på detta påstående var ganska delade mellan svarsalternativen med en variation på 38,2 %. Största delen av respondenterna (38,2 %) var av den åsikten att hembesöket hade utmärkt främjat en trygg dagvårdsstart för deras barn. 29,4 % upplevde också att hembesöket hade främjat ganska bra en trygg dagvårdsstart. 14,7 % av respondenterna hade svarat att de inte vet, och lika stor procent ansåg att hembesöket hade delvis främjat en trygg dagvårdsstart. De som var av åsikten att hembesöket inte alls har främjat en trygg dagvårdsstart för barnet bestod av 2,9 %.

5.3 Mjuklandning inför dagvårdsstarten

Det sjunde påståendet ”Mjuklandningsperioden med egenvårdaren var tillräckligt lång för barnet” besvarades av alla 36 stycken respondenter. De flesta av respondenterna dvs. 75 % var nöjda med längden på barnets mjuklandningsperiod och hade därmed svarat att påståendet stämmer utmärkt med deras egna erfarenheter. Svaren på påståendet var mycket eniga med en variation på endast 75 %. 11,1 % av respondenterna tyckte att längden på mjuklandningsperioden hade varit ganska bra. 8,3 % hade varit osäkra och svarat att de inte vet. Resten av respondenterna 2,8 % samt 2,8 % var delvis och inte alls nöjda med längden på mjuklandningsperioden.

Det åttonde påståendet var ”Mjuklandningsperioden skapade en trygg grund för dagvårdsstarten”. På påståendet svarade alla 36 stycken respondenter. I detta påstående var de allra flesta respondenter eniga om svaret. 83,3 % vilket utgjorde den största delen av respondenterna upplevde att mjuklandningsperioden utmärkt hade skapat en trygg grund för barnets dagvårdsstart. 11,1 % tyckte att mjuklandningsperioden hade ganska bra lyckats skapa en trygg grund för dagvårdsstarten. 2,8 % av respondenterna hade svarat att de inte vet, medan ingen hade svarat att det endast delvis stämde överens med deras erfarenheter. Däremot tyckte 2,8 % att mjuklandningsperioden inte alls skapade en trygg dagvårdsstart. Variationen mellan svaren på påståendet var 83,3 % vilket innebär att de flesta av respondenterna hade samma åsikter och erfarenheter. Se figur 3.

Figur 3. Mjuklandningsperioden skapade en trygg grund för dagvårdsstarten (%)

På det nionde påståendet ”Mjuklandningsperioden gav barnet möjligheter att underlätta barnets separation från förälder” svarade alla 36 stycken respondenter. Variationen av svaren bland svarsalternativen var inte så stor i detta påstående heller dvs. 69,4 %. Största delen av respondenterna (69,4 %) var av den åsikten att mjuklandningsperioden gav barnet utmärkta möjligheter att underlätta separationen från föräldern. 22,2 % upplevde att mjuklandningsperioden underlättade ganska bra barnets separation från föräldern. 2,8 % och 2,8 % av respondenterna ansåg att mjuklandningen inte alls och endast delvis underlättade barnets separation. Samma procentantal av respondenter svarade att de inte vet.

5.4 Daglig verksamhet

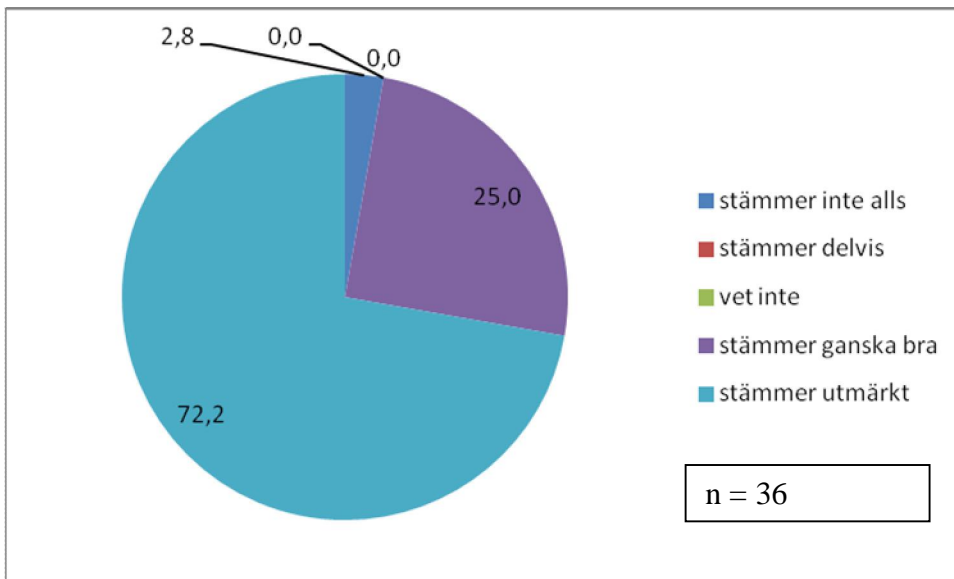
Det tionde påståendet ”Barnets specifika behov uppmärksammas lättare med hjälp av egenvårdaren” besvarades av alla 36 stycken respondenter. De flesta svaren delades mycket jämnt mellan svarsalternativen ”stämmer utmärkt” och ”stämmer ganska bra”. Variationen mellan svaren blev 52,8 %. Största delen av respondenterna dvs. 52,8 % svarade att påståendet stämmer utmärkt överens med den egna erfarenheten. 44,4 % av respondenterna upplevde också att barnets specifika behov uppmärksammas ganska bra med hjälp av egenvårdaren. Inte en enda av respondenterna ansåg att barnets specifika behov inte alls uppmärksammas. Ingen svarade heller att de inte vet. Däremot var det 2,8 % som tyckte att påståendet stämmer endast delvis på deras egna erfarenheter.

På påstående nummer elva ”Jag har kunnat upprätthålla öppen dialog med egenvårdaren angående barnet” svarade alla 36 respondenter. Även på detta påstående delades svaren ganska jämnt mellan alternativen ”stämmer ganska bra” och ”stämmer utmärkt”. De flesta av respondenterna (72,2 %) kände att de har utmärkt kunnat upprätthålla öppen dialog med egenvårdaren, medan 25 % av respondenterna tyckte att de ganska bra har kunnat upprätthålla öppen dialog. Ingen av respondenterna svarade att de inte vet, och inte heller att det endast delvis kan upprätthålla öppen dialog. 2,8 % ansåg ändå att

de inte alls har kunnat upprätthålla öppen dialog med egenvårdaren. Variationen (72,2 %) mellan svaren på påståendet var inte så stor.

Påstående nummer tolv "*Egenvårdaren har fungerat som ett tryggt stöd för barnet i daglig verksamhet*" besvarades av alla 36 stycken respondenter. Variationen mellan svaren på detta påstående blev 72,2 % vilket inte var stort. De flesta av respondenterna dvs. 72,2 % upplevde att egenvårdaren har utmärkt fungerat som ett tryggt stöd för barnet. Medan 22,2 % höll med om att egenvårdaren har fungerat ganska bra som ett tryggt stöd för barnet i daglig verksamhet. Ingen av respondenterna hade svarat att de inte vet. 2,8 % samt 2,8 % tyckte att egenvårdaren inte alls har fungerat som ett tryggt stöd och har endast delvis fungerat som ett tryggt stöd för barnet i daglig verksamhet.

På det sista påståendet nummer tretton "*Egenvårdarmodellen har möjliggjort en trygg dagvårdsstart för barnet*" svarade alla 36 stycken respondenter. Svaren på detta påstående delade sig nästan på samma sätt som i föregående påstående. Variationen mellan svaren blev 72,2 % även här. De flesta av respondenterna (72,2 %) ansåg att egenvårdarmodellen har utmärkt möjliggjort en trygg dagvårdsstart för barnet. Även 25 % av respondenterna var nöjda och tyckte att egenvårdarmodellen hade ganska bra möjliggjort en trygg dagvårdsstart för barnet. Ingen av respondenterna svarade att de inte vet, och inte heller att det endast delvis har möjliggjort en trygg dagvårdsstart. Däremot hade 2,8 % svarat att påståendet inte alls stämmer överens med deras egna erfarenheter. Se figur 4.

Figur 4. Egenvårdarmodellen har möjliggjort en trygg dagvårdsstart (%)

5.5 Kommentarer av respondenterna

Flera av föräldrarna som lämnade övriga kommentarer i enkäten var mycket nöjda över egenvårdarmodellen som helhet. Många tyckte att det var ett bra koncept och var i allmänhet nöjda med daghemspersonalen. I de övriga kommentarerna kom det inte fram någonting om den första kontakten till daghemmet. Några av föräldrarna kände väl till syftet med egenvårdarmodellen i och med att de hade haft äldre barn på samma daghem och var därför bekanta med systemet från tidigare.

Det kom in flera kommentarer kring hembesöket som egenvårdaren gör till varje barn som börjar i dagvården. Någon av föräldrarna menade att barnet var ännu så litet när egenvårdaren gjorde hembesök, att hembesökets betydelse kanske vore viktigare för barnet i en senare ålder. Det kom även fram nackdelar med tidpunkten för hembesöket. I ett av fallen hade hembesöket gjorts flera månader innan barnets dagvårdsstart, och då menade respondenten att barnet under den tiden redan hade hunnit glömma allting. I ett annat fall hade hembesöket inte kunnat göras pga. tidpunkten på själva dagvårdsstarten. Hos andra familjer hade man inte gjort några hembesök alls eftersom föräldrarna redan hade äldre barn på samma daghem eller för att egenvårdaren hade bytits ut mot någon ny och därmed hade inte den nya egenvårdaren gjort ett hembesök.

I kommentarer gällande mjuklandningsperioden kom det fram att föräldrarna gärna skulle vilja vara med och påverka ytterligare. Speciellt längden på mjuklandningsperioden, eftersom flera ansåg att den var alldeles för lång. Gällande tiden av mjuklandningen menade en av respondenterna att barnet kunde ha klarat sig längre tider ensamt på daghemmet efter redan en kortare period. Längden av mjuklandningsperioden borde variera beroende på barn. Respondenten menade också att ifall föräldrarna hela tiden är på plats med barnet, kan barnet tro att föräldrarna kommer att vara med hela tiden också i fortsättningen. Däremot kom det också önskemål att som förälder få delta mera i mjuklandningsperioden tillsammans med barnet. Att få delta i daghemmets vardag och följa med t.ex. måltiderna och se hur vilan går till. Respondenterna hade endast fått delta i mjuklandningen ute på gården tillsammans med barnet.

Det poängterades också hur barnets specifika behov kan lättare tas i beaktande med hjälp av egenvårdaren, men egenvårdaren blir speciellt viktig i större barngrupper. Respondenterna var också av den åsikten att det är viktigt att barnet har möjlighet att bygga ett starkare förhållande med en egenvårdare. Egenvårdaren kan bli oerhört viktig för barnet och det är samtidigt en trygghet för hela familjen. Speciellt i samband med dagvårdsstarten kände respondenterna att det är viktigt att kunna lämna barnet i en bekant och trygg famn på morgonen. Det har också varit uppskattat att egenvårdaren är den vuxna som tar emot barnet på morgonen och på eftermiddagen berättar hur dagen har gått. Föräldrarna känner trygghet i att det alltid finns en och samma person som de kan vända sig till också i specifika ärenden som de vill diskutera eller fundera på.

Några av respondenterna upplevde att samarbetet med egenvårdarmodellen blev lidande i deras fall. Detta pga. t.ex. egenvårdarens arbetsskift, egenvårdarens långvariga sjukledighet eller annan orsak av egenvårdarens frånvaro. De upplevde det som otur om det endast råkar finnas vikarier på plats efter barnets mjuklandning. I sådana fall kunde det vara bra med en resursperson eller en ambulerande vikarie för hela huset. Också ifall att egenvårdaren byts ut önskade föräldrarna att de kunde få diskutera skilt med den nya egenvårdaren. Sådana fall kan t.ex. vara när ett nytt daghemsår startar. De menade att ett litet barn kan behöva en ny mjuklandningsperiod efter ett längre sommarlov. Det kom dessutom upp önskemål om en starkare indelning mellan barnen och egenvårdarna. Efter omstrukturering i gruppen blev egenvårdarmodellen oklar, eftersom alla vuxna i gruppen skötte gemensamt om alla barn.

Flera av respondenterna är överens om att det har fungerat bra med egenvårdarmodell och att egenvårdaren har varit ett stöd för barnet vid dagvårdsstarten. De har upplevt dagvårdsstarten som trygg och barnet har anpassat sig bra till daghemsrutinerna. Barnen tyr sig till sina egenvårdare, medan en del tyr sig också lika mycket till de andra i personalen.

5.6 Sammanfattning av resultat

Sammanfattningsvis kan man säga att resultatet av enkätundersökningen om egenvårdarmodellen var mycket positiv. Fastän svarsprocenten av undersökningen blev relativt låg, gav speciellt respondenternas övriga kommentarer mycket värdefull information.

Enligt resultatet var medeltalet av åldern på barnen som inledde sin dagvård 1 år och 5 månader. Föräldrarna hade fått tillräcklig information om daghemmet och mjuklandningen innan barnets dagvårdsstart. Största delen kände till syftet med egenvårdarmodellen och visste vad det innebar. Många kände dessutom till systemet från tidigare pga äldre syskon i dagvården. Resultaten visar att föräldrarnas önskemål angående dagvårdsstarten hade beaktats av egenvårdaren. Trots det var flera av föräldrarna av den åsikten att de gärna hade velat vara med och påverka längden och innehållet av mjuklandningsperioden.

Påståendena om hembesöket som görs av egenvårdaren innan barnet börjar på daghem hade mycket delade åsikter. Till flera av familjerna hade de inte gjorts några hembesök av egenvårdaren av olika orsaker. Medan andra föräldrar tyckte det kanske inte var så viktigt med hembesök till småbarn. Andra däremot ansåg att tidpunkten för hembesöket inte var lämpligt. Resultaten visar ändå att största delen av föräldrarna har varit nöjda med hembesöket och har tyckt att den främjar en trygg dagvårdsstart för barnet.

På påståendena kring mjuklandningsperioden kom det i allmänhet mycket positivt resultat. De flesta av föräldrarna har positiva erfarenheter om längden på mjuklandningsperioden och tycker att den skapat en trygg dagvårdsstart samt underlättat barnets separation från föräldern. Det framkom ändå i flera fall att längden på mjuklandningsperioden var alltför lång. Samtidigt kom det upp önskemål om att som förälder få delta i mjuklandningen.

Det kom mycket bra resultat kring att kunna upprätthålla öppen dialog med egenvårdaren. Föräldrarna har upplevt att samarbetet med egenvårdaren har fungerat bra. Största delen av föräldrarna var också av den åsikten att egenvårdaren har varit ett tryggt stöd för barnet från hela dagvårdsstarten fram till daglig verksamhet. En del föräldrar hade dock upplevt brister i egenvårdarmodellen eftersom barnets egenvårdare har t.ex. varit frånvarande av olika orsaker. De flesta av föräldrarna upplevde att deras barn fått en trygg dagvårdsstart och att egenvårdarmodellen är ett viktigt och fungerande koncept.

6 ANALYS

I detta kapitel har jag analyserat och tolkat resultaten från enkätundersökningen. Jag har kopplat ihop mina resultat med teoretiska referensramen för arbetet samt tidigare forskning. Jag har valt att analysera resultaten under samma teman som i resultatredovisningen.

6.1 Information om dagvårdsstarten och egenvårdarmodellen

Resultatet från min enkätundersökning visade att största delen av respondenterna var nöjda och upplevde att de hade fått tillräckligt med information om daghemmen och om mjuklandningen inför dagvårdsstarten. Detta resultat skiljer sig positivt från tidigare forskningsresultatet i projektrapporten *”Med Barnaögon. Egenvårdarmodellen – ett verktyg till en trygg och trivsamt dagvård”* där föräldrarna kände att de hade behov av mera information om daghemmen samt besök till daghemmen. (Kanninen 2009) Det positiva resultatet kan tänkas bero på att egenvårdarmodellen har hunnit utvecklas ytterligare under åren efter Kanninens (2009) forskning, och att daghemmen har tagit föräldrarnas behov av information i beaktande. Resultatet visade även att de flesta av respondenterna kände till syftet med egenvårdarmodellen. Egenvårdarmodellen var bekant för många från tidigare i och med att de hade äldre barn på daghemmen.

6.2 Hembesök

Enligt resultatet var nästan alla av respondenterna av den åsikten att deras önskemål angående dagvårdsstarten hade beaktats av egenvårdaren under hembesöket. Resultatet sammanfaller med det socialpedagogiska perspektivet som egenvårdaren har på sitt arbete. Madsen (2001) menar att familjen ses som en socialpedagogisk arbetsplats där socialpedagogen arbetar med hela familjen. Socialpedagogens uppgift blir då att stöda föräldrarna i att utveckla deras föräldraförmåga eller föräldrakompetens. (Madsen 2001:42) Kaskela och Kekkonen (2006) poängterar också att hembesöket är ett tillfälle för socialpedagogen att lyssna på föräldrarna och skapa en tillitsfull relation till dem. Genom att lyssna och diskutera med föräldrarna förbereds barnets dagvårdsstart och samarbetet kan fortsätta med familjen. (Kaskela & Kekkonen 2006:41) Resultatet kan man dessutom koppla ihop med vad Stakes (2005) skriver om att det är viktigt att lyssna till föräldrarnas synsätt, värderingar och ansvarsområden inom fostringsgemenskapen. (Stakes 2005:36)

Även om respondenterna hade aningen delade åsikter om att det har varit viktigt för barnet att få bekanta sig med egenvårdaren i barnets hemmiljö, visade resultatet att de flesta av respondenterna trots allt upplevde att hembesöket varit till nytta för barnet. Resultatet bekräftar det som Kaskela och Kekkonen (2006) skriver att det är viktigt för barnet att få bekanta sig med sin blivande egenvårdare i en trygg och bekant miljö. Tanken med hembesöket är att främja en trygg dagvårdsstart för barnet. Dessutom är den första kontakten mellan egenvårdaren och barnet viktigt eftersom det senare underlättar barnets ankomst till en ny och obekant miljö. (Kaskela & Kekkonen 2006:41-42)

Några av respondenterna var mindre nöjda med hembesöket vilket bl.a. berodde på att hembesöket uteblev i deras fall pga. egenvårdarens skiftes-/ deltidsarbete. Därför sammanfaller också resultatet delvis med de tidigare forskningarna där Purtanen (2010), Vanhanen (2011) och Kanninen (2009) också har kommit fram till i sina resultat att egenvårdarmodellen kan bli lidande pga. personalbrist, personalresurser och egenvårdarnas skiftesarbete. (Purtanen 2010, Vanhanen 2011, Kanninen 2009:179-180) Enligt resultatet var största delen av respondenterna nöjda med hembesöket och ansåg att hembesöket främjade en trygg dagvårdsstart för deras barn. Resultatet kan man koppla ihop med tidigare forskning där Kanninen (2009) också kommit fram till att föräldrarna varit

nöjda med hembesöken. (Kanninen 2009:178) Kaskela och Kekkonen (2006) menar dessutom att poängen med hembesöket är att främja en trygg dagvårdsstart för barnet. (Kaskela & Kekkonen 2006:41-42)

6.3 Mjuklandning inför dagvårdsstart

Enligt resultatet var de allra flesta av respondenterna nöjda med längden av barnets mjuklandningsperiod. Kaskela och Kekkonen skriver också att barnets övergång från hemmet till dagvården ska ske i små doser. (Kaskela & Kekkonen 2006:43) Barnet ska få möjlighet att i egen takt bekanta sig med den nya miljön, barngruppen och egenvårdaren. (Kanninen 2009:122) I resultatet kom det fram att en del av respondenterna tyckte att barnets mjuklandningsperiod blev onödigt lång. Det tolkar jag som att föräldrarna skulle ha haft ett behov av att diskutera mera kring mjuklandningen med egenvårdaren redan vid hembesöket. Kaskela och Kekkonen (2006) skriver också att det lönar sig att komma överens om innehållet och längden på mjuklandningsperioden i samband med hembesöket. (Kaskela & Kekkonen 2006:43)

I resultatet framgick även att några av respondenterna hade önskemål om att få delta i mjuklandningen tillsammans med barnet. Kanninen (2009) skriver att under mjuklandningen introduceras daghemmet både för barnet och föräldrarna. (Kanninen 2009:122) Även Hynninen (2004) poängterar i sin forskning att barnet bekantar sig tillsammans med föräldrarna med daghemmet och egenvårdaren, då också separationsångesten blir lindrigare. (Hynninen 2004) Kaskela och Kekkonen (2006) menar ännu att personalen alltid ska sköta om barnets ärenden i samförstånd med föräldern. (Kaskela & Kekkonen 2006:20)

Resultatet visar att största delen av respondenterna upplevde att mjuklandningsperioden skapade en trygg dagvårdsstart för barnet samt gav barnet möjligheter att underlätta barnets separation från föräldern. Resultatet bekräftar det Kanninen (2009) skriver att mjuklandningsperioden underlättar separationen från föräldern då barnet småningom anpassar sig till den nya omgivningen. (Kanninen 2009:122) Kaskela och Kekkonen (2006) poängterar också att för att underlätta separationen måste egenvårdaren kunna förstå sig på barnet och dess behov. Genom att vara sensitiv är det möjligt för barnet att

känna trygghet, ty sig till egenvårdaren och anpassa sig till dagvården. (Kaskela & Kekkonen 2006:43)

6.4 Daglig verksamhet

Resultatet visar att de flesta av respondenterna anser att barnets specifika behov uppmärksammas lättare med hjälp av egenvårdaren. Abrahamsen (1999) skriver att det känns viktigt för föräldrarna att personalen inte enbart följer med hela barngruppen, utan att de även har ögonen på det enskilda barnet, just deras eget barn. Av den orsaken har flera daghem tagit i bruk egenvårdarmodellen för att lättare kunna fokusera på det enskilda barnet. (Abrahamsen 1999:20) Resultatet kan kopplas ihop med syftet av egenvårdarmodellen. Egenvårdaren ansvarar i huvudsak om barnets ärenden på daghemmet samt stöder och skapar trygghet för barnet. Tillfredsställelse av barnets behov har en central betydelse inom egenvårdarmodellen. (Kanninen 2009:122)

I resultatet framgår att största delen av respondenterna har kunnat upprätthålla öppen dialog med egenvårdaren angående barnet. Resultatet sammanfaller med det socialpedagogiska tankesättet, där arbetet grundar sig på dialog och interaktion mellan människor. (Hämäläinen & Kurki 1997:49) Kaskela och Kekkonen (2006) menar också att ett gott samarbete förutsätter öppen dialog mellan föräldrarna och personalen. Socialpedagogen berättar för föräldrarna om dagens händelser på daghemmet, barnets berättelser, upplevelser, känslor mm. (Kaskela & Kekkonen 2006:21) Abrahamsen (1999) poängterar dessutom att i och med ett gott samarbete mellan hemmet och dagvården kan föräldrarna uppleva förhållandet till daghemmet värdefullt, en relation som man gärna vill upprätthålla. (Abrahamsen 1999:20) Resultatet kan ytterligare kopplas till vad Stakes (2005) skriver om att genom öppen dialog med föräldrarna, kan man enklare också ta tag i svårare problemsituationer som eventuellt kan uppstå. (Stakes 2005:37)

Enligt resultatet är de flesta av respondenterna av den åsikten att egenvårdaren har fungerat som ett tryggt stöd för barnet i den dagliga verksamheten, och att egenvårdarmodellen har möjliggjort en trygg dagvårdsstart för barnet. Resultatet sammanfaller med den tidigare forskningen där Hynninen (2004) har kommit till samma resultat om att egenvårdarmodellen stöder dagvårdsstarten för barn under 3 år. (Hynninen 2004) Resul-

tatet bekräftar också det som Abrahamsen (1999) förklarar med att då barnet börjar i dagvården går barnet in i relationer till nya och främmande vuxna samt barnets egenvårdare. Barnet vänjer sig då med att använda egenvårdaren som ersättningsperson den tid som föräldrarna är borta. Även de minsta barnen under tre år brukar klara av det bra. Egenvårdaren fungerar som en trygg bas för barnet vart barnet kan återvända för att få kärlek, tröst och uppmuntran. (Abrahamsen 1999:18) Resultatet visade även att barnen i medeltal inledde sin dagvård som 1 år och 5 månader gamla. Resultatet kan kopplas till tre av de tidigare forskningarna om egenvårdarmodellen. Kanninen (2009), Hynninen (2004) och Forsman, Hanhirona och Jaatinen (2007) har alla liknande resultat som visar att det har varit extra viktigt med egenvårdarmodellen i arbetet med barn under 3 år. (Kanninen 2009:179-180, Hynninen 2004, Forsman, Hanhirona & Jaatinen 2007)

7 AVSLUTANDE DISKUSSION

I avslutande diskussionen av mitt examensarbete diskuterar jag kring resultaten och hur de stämmer överens med forskningsfrågorna. Jag beskriver mina egna tankar om examensarbetsprocessen och tar slutligen upp förslag på fortsatt forskning.

I stort sätt var resultaten av enkätundersökningen mycket positiva. Resultaten visar att de flesta av föräldrarna som deltog i undersökningen förhåller sig positivt till egenvårdarmodellen. Jag tror själv också på att det är ett fungerande koncept med ett viktigt och målinriktat syfte. Enligt resultatet var de flesta föräldrarna nöjda med hembesöken och mjuklandningsperioden. Barnet ges möjlighet att i lugn och ro förbereda sig för dagvårdsstarten och så småningom bygga upp en tillitsfull relation till sin egenvårdare. I resultatet framgick att hos en del familjer uteblev hembesöket av egenvårdaren av olika orsaker. I sådana fall kan egenvårdarmodellen bli lätt lidande, men det är någonting som man kan hoppas på att utvecklas ytterligare i framtiden. Det var också en del av föräldrarna som upplevde brister i mjuklandningsperioden. Resultaten visar ändå att föräldrarna har upplevt att egenvårdarmodellen har möjliggjort en trygg dagvårdsstart för barnet.

Mitt syfte med examensarbetet var att redogöra för föräldrarnas erfarenheter om hur egenvårdarmodellen stöder barnets dagvårdsstart. Jag upplever själv att jag har fått svar på mitt syfte samt mina frågeställningar.

Jag är nöjd med mitt val av enkätundersökning, eftersom jag ville få ett resultat baserat på flera föräldrars åsikter och erfarenheter från flera olika daghem. Föräldrarna hade mycket liknande åsikter och kommentarer, vilket ökar trovärdigheten på min undersökning. Föräldrarnas kommentarer i enkäten gav ett mer djup på resultaten. Resultaten gick dessutom relativt snabbt och enkelt att bearbeta och analysera. Nackdelen som jag ändå upplevde med enkätundersökningen var att med slutna svarsalternativ fick jag en rätt så ytlig översikt av föräldrarnas erfarenheter. Med flera öppna frågor hade man fått motiveringar på svaren samt lite mera djup på slutresultaten.

Förövrigt har jag fått mycket ut av examensarbetsprocessen. Ämnet i sig var ganska nytt för mig och väldigt intressant. Jag tycker det har varit roligt att få bekanta sig närmare med egenvårdarmodellen och vad det egentligen innebär. Jag har fått ny insikt i hur mycket egenvårdararbetet innefattar och hur mycket man som egenvårdare behöver ta i beaktande för att erbjuda barnet en så trygg dagvårdsstart som möjligt. Jag hoppas att också andra professionella inom dagvården kan ha nytta av mitt examensarbete.

Förslag på fortsatt forskning kunde vara att forska från daghemspersonalens perspektiv på hur egenvårdarmodellen stöder barnet fortsättningsvis i den dagliga verksamheten. Eller en undersökning om föräldrarnas upplevelser om egenvårdarmodellen genom att göra intervjuer. På detta sätt kunde man få mera intressant djup i resultaten.

KÄLLOR

- Abrahamsen, G. 1999. *Det nödvändiga samspelet*. Lund: Studentlitteratur. ISBN: 91-44-00707-8
- Broberg, A., Granqvist, P., Ivarsson, T., Risholm-Mothander, P. 2006. *Anknytningsteori. Betydelsen av nära känslomässiga relationer*. Falköping: Natur och Kultur. ISBN: 13:978-91-27-10975-9
- Eriksson, L & Markström, A-M. 2000. *Den svårfångade socialpedagogiken*. Lund: Studentlitteratur. ISBN: 91-44-01288-8
- Forsman, H., Hanhiova, S. & Jaatinen, N. 2007. "Äiti oot mun mielessä" – *Omahoitajuuden tavoitteiden toteutuminen päiväkodissa vanhempien näkökulmasta*. Opinnäytetyö. Helsingin Ammattikorkeakoulu Stadia: Sosiaali ja terveystieteiden tiedekunta. Tillgänglig: <https://www.doria.fi/bitstream/handle/10024/29222/stadia-1195038182-%204.pdf?sequence=1> Hämtad: 31.3.2012
- Gustavsson, A. & Möller, A. 1998. *Omsorgsvetenskaper. perspektiv, forskning, praktik*. Lund: Studentlitteratur. ISBN: 91-44-00552
- Hämäläinen, J. 1999. *Johdatus sosiaalipedagogiikkaan*. Kuopio: Kopijyvä. ISBN: 951-781-040-7
- Hämäläinen, J. & Kurki, L. 1997. *Sosiaalipedagogiikka*. Porvoo: WSOY – kirjapainoyksikkö. ISBN: 951-0-21354-3
- Hynninen, Anna-Riitta. 2004. "Äiti tulee hakemaan!" *Auta Lasta Kasvamaan työmuoto alle 3-vuotiaiden päiväkotiryhmässä*. Pro gradu -tutkielma. Oulun yliopisto: Kasvatustieteiden tiedekunta. Tillgänglig: <http://www.kajaaninkampus oulu.fi/file.php?917> Hämtad 3.3.2012
- Jacobsen, D. 2007. *Förståelse, beskrivning och förklaring. Introduktion till samhällsvetenskaplig metod för hälsovård och socialt arbete*. Lund: Studentlitteratur AB. ISBN: 978-91-44-00638-3

Kanninen, Katri & Sigfrids, Arja & Backman, Ann. 2009. *Med Barnaögon, Egenvårdarmodellen – ett verktyg till en trygg och trivsamt dagvård. Rapport 4/2009* Helsingfors: Ab Det finlandssvenska kompetenscentret inom det sociala området. Tillgänglig: http://www.fskompetenscentret.fi/page106_sv.html Hämtad: 27.2.2012

Karila, K., Kinos, J., Virtanen, J. 2001. *Varhaiskasvatuksen teoriasuuntauksia*. Juva: PS-kustannus WS Bookwell Oy. ISBN: 952-451-01-9

Karlsson, K. 2008. *Anknytning – om att tolka samspelet mellan förälder och små barn*. Stockholm: Gothia Förlag AB. ISBN: 978-91-7205-582-7

Kaskela, M. & Kekkonen, M. 2006. *Kasvatuskumppanuus kannattelee lasta – Opas varhaiskasvatuksen kehittämiseen*. Vaajakoski: Gummerus Kirjapaino Oy. ISBN: 951-33-1842-7

Madsen, B. 2001. *Socialpedagogik*. Lund: Studentlitteratur. ISBN: 91-44-01432-5

Purtanen, E. 2010. *Omahoitajuus päiväkodissa*. Opinnäytetyö. Vaasan Ammattikorkeakoulu: Sosiaali- ja terveystieteiden tiedekunta. Tillgänglig: <http://publications.theseus.fi/bitstream/handle/10024/22461/Omahoitajuus%20paivakodissa.pdf?sequence=1> Hämtad: 31.3.2012

Perris, C. 1996. *Ett band för livet*. Borås: Natur och Kultur. ISBN: 91-27-06423-9

Stakes, Forsknings- och utvecklingscentralen för social- och hälsovården. 2005. *Grunderna för planen för småbarnsfostran. Handböcker 61*. Vaajakoski: Gummerus kirjapaino Oy. ISBN: 951-33-1815-X Tillgänglig: <http://www.thl.fi/thl-client/pdfs/2e130087-8320-4be7-b07d-218aa17e6873> Hämtad: 2.3.2012

Social- och hälsovårdsministeriet. 1999. *Socialvården i Finland – del 5*. Tillgänglig: <http://pre20031103.stm.fi/svenska/pao/publikat/socialvarden/varden5.htm> Hämtad: 14.11.2012

Vanhanen, H. 2011. *Kasvatetaan yhdessä – omahoitajuuden toteutuminen päiväkotimeripirtissä*. Opinnäytetyö. Kymenlaakson Ammattikorkeakoulu: Sosiaaliala, Kasvatus- ja perhetyö. Tillgänglig:

<http://publications.theseus.fi/bitstream/handle/10024/26717/Henna%20Vanhanen.pdf?sequence=1> Hämtad: 31.3.2012

Wennerberg, T. 2010. *Vi är våra relationer. Om anknytning, trauma och dissociation*. Stockholm: Natur och Kultur. ISBN: 978-91-27-11817-1

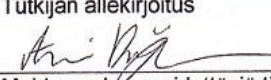
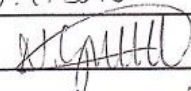
BILAGA 1

Helsingin kaupunki
OPETUSVIRASTO

TUTKIMUSLUPAHAKEMUS

TUTKIJA	Nimi Anni Veijalainen	
	Osoite Kaptensvägen 6 B II 10660 Ekenäs	Puhelin 0407794616
	Sähköpostiosoite anni.veijalainen@arcada.fi	
	Tutkimuslaitos, oppilaitos tai muu yhteisö Arcada	
	Koulutus / ammatti Socionom studerande	
TUTKIMUKSEN OHJAAJA	Nimi Arta Cederberg	
	Toimipaikka ja osoite Arcada - Jan-Magnus Janssons plats 1 00550 H:fors	Puhelin 0207699542
	Sähköpostiosoite arta.cederberg@arcada.fi	
	Oppiarvo ja ammatti Lektor i samhällsvetenskapliga ämnen	
TUTKIMUS	Tutkimuksen nimi En trygg mjölklandning - Egenvårdare som stöd när barnet börjar på daghem	
	Tutkimuksen taso Väitöskirja ☐ Licensiaattityö ☐ Pro gradu ☐ Ammatillinen opinnäytetyö ☒ Muu opinnäytetyö ☐ Muu, mikä? ☐	
	Tutkimussuunnitelman hyväksymispäivämäärä oppi-/tutkimuslaitoksessa 11.4.2012	
	Lyhyt yhteenveto tutkimussuunnitelmasta Syftet är att ta reda på och redogöra för föräldrarnas upplevelser om hur egenvårdarmodellen stöder barnets dagvårdsstart. Studien görs i form av enkäter åt föräldrar med barn från 0-3 år. Till forskningen väljs tio svenskspråkiga kommunala daghem i Helsingfors.	
	Tutkimustapa / -menetelmä Kysely ☒ Haastattelu ☐ Asiakirja- / tilastoanalyysi ☐ Koeasetelma ☐ Havainnointi ☐ miten havainnoidaan Muu, mikä ☐	
	Käsitelläänkö tutkimuksessa henkilötietoja kyllä ☐ ei ☒	
	Tutkimuksen kohdeyksiköt opetustoimessa Valet av daghemmen har diskuterats med dagvårdschefen. Onko tutkimusyhteistyöstä neuvoteltu etukäteen kohdeyksiköjen kanssa kyllä ☐ päivämäärä ja henkilön nimi, kenen kanssa on neuvoteltu ei ☒	

sc bifogian

	Otoksen koko 10 st svenskspråkiga kommunala daghem i Helsingfors X
	Aineiston keruu aika ca 2 veckor Alkaa Maj 2012 Päätyy Juni 2012
	Tutkimuksen arvioitu valmistumisaika senast december 2012
SITOUKSET JA ALLEKIRJOITUKSET	<p>Sitoudun siihen etten käytä saamiani tietoja tutkittavan tai hänen läheistensä vahingoksi tai halventamiseksi taikka sellaisten muiden etujen loukkaamiseksi, joiden suojaksi on säädetty salassapitovelvollisuus eikä luovuta saamiani henkilötietoja sivullisille.</p> <p>Tutkijana olen tietoinen lainsäädännön, erityisesti henkilötietolain henkilötietojen käsittelylle asettamista vaatimuksista sekä vastuustani tietojen lainmukaisesta käsittelystä. Tietosuojavaltuutetun tehtävänä on neuvoa, ohjata ja valvoa henkilötietojen käsittelyä. Tietosuojavaltuutetun toimisto on antanut muun muassa ohjeet "Tietosuoja ja tieteellinen tutkimus henkilötietolain kannalta" ja Henkilötietojen käsittely suostumuksen perusteella".</p> <p>Luovutan valmiista tutkimusraportista yhden kappaleen korvauksetta opetusviraston tietojen ennakointipalvelut -yksikköön, osoite: PL 3000, 00099 Helsingin kaupunki</p>
(Sitoumuksen allekirjoittavat kaikki ne henkilöt, jotka tutkimusta tehtäessä käsittelevät salassa pidettäviä tietoja)	Paikka ja päivämäärä 9.5.2012 Ebenäs
	Tutkijan allekirjoitus
	Paikka ja päivämäärä
	Muiden salassa pidettäviä tietoja käsittelevien henkilöiden allekirjoitukset
PUOLTO	Puollan hakemusta ☒ En puolla hakemusta ☐
	Paikka ja päivämäärä 1 Helsingfors 6.9.2012 Allekirjoitus <u>Leena</u> Selvennys <u>Leena Ouluvirta</u> Virka-asema <u>Kunstscherf</u>
PÄÄTÖS	Paikka ja päätöspäivämäärä 5.9.2012 § 3296 Päätäjän allekirjoitus Selvennys <u>NICLAS GÄRAN</u> Virka-asema <u>Kunjehtvelidör</u>
	Päätös antaa mahdollisuuden tutkimusaineiston keräämiselle ajalla: 2012 Päätös ei anna oikeutta saada tietoja Helsingin kaupungin asiakirja- ja rekisteriaineistosta. Tämä päätös ei edellytä Helsingin opetusvirastoa osallistumaan tutkimuksen kustannuksiin.
LIITTEET	

Bästa föräldrar

Mitt namn är Anni Veijalainen och jag är sista årets socionomstuderande från yrkeshögskolan Arcada. Jag skriver mitt examensarbete med rubriken ”En trygg mjuklandning – Egenvårdare som stöd när barnet börjar på daghem”. Syftet med mitt examensarbete är att redogöra för föräldrarnas upplevelser om hur egenvårdarmodellen stöder barnets dagvårdsstart.

Jag kommer att utföra en enkätstudie i flera svenskspråkiga daghem i Helsingfors. Enkäten består av påståenden angående egenvårdarmodellen och dagvårdsstarten. Jag avgränsar min undersökning till föräldrar med barn från noll till tre år. Deltagandet i undersökningen är frivilligt, anonymt och utförs enligt forskningsetiska principer. All information som kommer upp i undersökningen är konfidentiell. Materialet kommer att analyseras till mitt examensarbete, och det är endast jag och min handledare som har tillgång till materialet.

Vänligen returnera den ifyllda enkäten till daghemmet senast xx.xx.xxx

Ifall ni har frågor kan ni gärna kontakta mig.

I hopp om samarbete,

Studerande

Anni Veijalainen

anni.veijalainen@arcada.fi

tel. *** *****

Handledande Lärare

Arla Cederberg

arla.cederberg@arcada.fi

Ringa in ditt svarsalternativ från 1 till 5 om hur väl överens påståendet stämmer med den egna erfarenheten.

- 5) Stämmer utmärkt
- 4) Stämmer ganska bra
- 3) Vet inte
- 2) Stämmer delvis
- 1) Stämmer inte alls

1. Hur gammalt var ditt barn när han/hon började i dagvården? _____ år

Information om dagvårdsstarten och egenvårdarmodellen

2. Jag har fått tillräckligt information om daghemmet och mjuklandningen 1 2 3 4 5
inför dagvårdsstarten.

3. Jag känner till syftet med egenvårdarmodellen och vet hur den fungerar. 1 2 3 4 5

Hembesök

4. Mina önskemål angående dagvårdsstarten har beaktats av egenvårdaren. 1 2 3 4 5

5. Det har varit viktigt för barnet att få bekanta sig med egenvårdaren i 1 2 3 4 5
barnets hemmiljö.

6. Hembesöket har främjat en trygg dagvårdsstart för barnet. 1 2 3 4 5

Mjuklandning inför dagvårdsstarten

7. Mjuklandningsperioden med egenvårdaren var tillräckligt lång för barnet. 1 2 3 4 5

8. Mjuklandningsperioden skapade en trygg grund för dagvårdsstarten. 1 2 3 4 5

9. Mjuklandningsperioden gav barnet möjligheter att underlätta barnets separation från förälder. 1 2 3 4 5

Daglig verksamhet

10. Barnets specifika behov uppmärksammas lättare med hjälp av egenvårdaren. 1 2 3 4 5

11. Jag har kunnat upprätthålla öppen dialog med egenvårdaren angående barnet. 1 2 3 4 5

12. Egenvårdaren har fungerat som ett tryggt stöd för barnet i daglig verksamhet. 1 2 3 4 5

13. Egenvårdarmodellen har möjliggjort en trygg dagvårdsstart för barnet. 1 2 3 4 5

Övriga kommentarer/ Utvecklingsbehov:

Tack för samarbetet!

